50 ГОДИНИ ГОВОРЕЩА КНИГА Работата с вас ме прави специална

Тази година неразделният спътник на невиждащите хора в България – говорещата книга, празнува своя 50-годишен юбилей. През целия й интересен и съпътстван от множество трансформации живот тя е имала до себе си верни приятели, почитатели и отдадени на работата хора, помогнали й да достигне нивото и популярността, с които се ползва пред вече три поколения свои верни читатели.
Един от скромните, но изключително отдадени на говорещата книга труженици е Красимира Томова или за всички, които я познаваме, просто Краси.
За 40-годишната си работа в Централната фонобиблиотека на ССБ тя сякаш се превърна в символ на говорещата книга и на коректното обслужване – винаги лъчезарна, винаги готова да ви изслуша, да ви помогне със съвет и приятелско напътствие.
И така, добре дошла на Краси!

- Разкажи ни как попадна при нас ...

- Много случайно. През 1972 година току-що бях завършила висшето си образование в Софийския университет (българска филология) и търсех работа. Тогава срещнах една приятелка, която ми каза, че в Съюза на слепите търсят сътрудник. До този момент не бях общувала с незрящи хора и се запътих за интервюто със свито сърце. Как да се държа - приповдигнато, съчувствено или да бъда просто себе си? Дали ще ме харесат и дадат шанс? Тогава се срещнах със Спас Карафезов, който беше заместник-председател и търсеше секретарка. Още от началото на разговора той се държа толкова откровено, непринудено и приятелски, че с цялото си сърце пожелах тази работа. Една страхотна тръпка, че мога истински да съм полезна отми страховете ми. Накрая на разговора г-н Карафезов ме попита дали владея немски език, защото има нужда от сътрудник с немски, за да му чете списанията, които получава от чужбина. Отговорих му, че съм учила френски и той учтиво ме отпрати. Преди да затворя вратата се обърнах към него и му казах: "Желая Ви от цялото си сърце да си намерите

сътрудника, когото търсите и дано той да работи с тази любов, с каквато аз бих работила с Вас", и излязох.
Още не бях направила и две крачки, вратата се отвори зад гърба ми и чух: "Само за тези Ваши думи аз промених решението си. От утре Вие сте на работа при мен".
Откровено да си призная - изкарах една безсънна нощ от вълнение. Когато на сутринта отворих вратата на кабинета му, видях на едно от бюрата букет бели карамфили. Карафезов с усмивка ми ги поднесе с думите:
"Краси, в този живот не всичко е бели карамфили, но е добре в първия работен ден някой да ти пожелае "На добър час!" с цвете." Е, това топло, ухаещо на цветя "На добър час!" ме топли и мотивира в работата и до днес!
С всеки изминал работен ден все повече се опознавахме. Много често си разказвахме за семействата, така научих как г-н Карафезов е изгубил зрението си. Споделих с него, че никога не съм пътувала със самолет. Много скоро след това той ми каза, че ще пътуваме със самолет за състезание по шахмат в Старозагорски минерални бани. Когато седнахме в самолета и излетяхме, той ме помоли:
"МОЛЯ ТЕ, РАЗКАЖИ МИ какво виждаш? Каква е формата на облаците? Кой в какви цветове е?".
Гърлото ми се сви! Как да опиша цветовете на облаците на човек, който не вижда. Започнах да разказвам, а сълзите се стичаха по лицето ми. Усетил треперенето на гласа ми, Карафезов ме попита:
"Искаш ли аз да ти разкажа как виждам облаците? Моята прекрасна съпруга Венци ми е разказвала. И започна... Толкова образно, детайлно, с всички нюанси на дъгата, че просто бях като омагьосана. Вечерта не слязох да вечерям. Всички си мислели, че съм заспала. А аз просто исках да остана сама. Да си поплача на воля. И да преосмисля мисията си. Оттогава разказвам цветно!

- Трудно ли ти беше в началото?

- Да. Беше ми трудно. Не знаех как да се държа в различни ситуации. Не знаех кога и как да помогна. Страхувах се да не обидя някого. Прибирах се вкъщи и се опитвах със затворени очи да отключа вратата или да намеря нещо в кухненските шкафове. Опитвах се да вляза в света на незрящите. И най-вече опитвах да вляза в душите им, да ги накарам да ми повярват и да ме обикнат. Всяка вечер, прибирайки се от работа, разказвах на съпруга ми за изминалия ден с най-малките детайли. Всеки нов ден за мен беше страничка в библията на живота. И... предизвикателство.

- Притесняваше ли те работата с незрящи хора?

- Не бих казала "притесняваше". По-скоро ми беше трудно. Да намеря вярната пътека към сърцата им. Аз исках да бъда полезна и се учех как да общувам, кога да дам съвет, кога да предложа помощ. Взаимно се възприемахме и възпитавахме, споделяхме и болките, и радостите, и надеждите. Контактувах с тях с обич, усмивка и разбиране. И мисля, че успях! Всъщност това с пълна сила важи и днес! Фактът, че и днес съм сред вас, говори, че съм успяла.

- Кои са били най-големите трудности, с които ти се е налагало да се пребориш?

- Имала съм доста трудни моменти. През 1976 година, след отпуск по майчинство, Спас Карафезов ми предложи да поема като библиотекар Централна фонобиблиотека, която се разположи на площад "Славейков". Започна монтирането на стелажите и прехвърлянето и подреждането на фонда от магнетофонни ленти от Читалището. Започна и работата с книги на касети. Изведнъж ми се случи да контактувам с много читатели. Трябваше да науча съдбата и интересите на всеки, за да зная на кого каква книга да предложа. Разбрах, че моите читатели не са просто имена в читателските картони, а хора с различни съдби и правилното избиране на книгите от мен зависеше от тяхната индивидуалност. Особено специални за мен бяха читателите, късно загубили зрение. Голяма част от тях идваха отчаяни, невиждащи не само светлината, но и смисъла в живота. Дълго разговаряхме, давах им книги, които молех да ми разкажат след това. Често ми се обаждаха по телефона, нямайки търпение да ми споделят какво са прочели. Научих се, че е много важно каква книга да предложа на читателя за първо четене. Нещо много леко и интригуващо. Мисля, че не бива като първа книга да се дават автори като

Достоевски или Маркес, не защото не са прекрасни, но те искат своето време. Обикновено предлагам О. Хенри, Йовков, Чудомир, Луиз Хей. И всеки спечелен читател, всеки повярвал в себе си беше за мен лична победа!
Имала съм прекрасни мигове и приятелства с Кирил Костов, Константин Гайдаров, Тодор Шошев, Георги Братанов, бай Данко, Иван Илиев, Валентина Минчева, Надежда Величкова и още много наистина четящи хора, които за съжаление вече не са между нас. Все още си спомням кой от тях каква литература четеше. И ги нося в сърцето си.
Ще си призная, че контактът с малките дечица от училището беше особено емоционален за мен. При първото им посещение в библиотеката те с любопитство пипаха с малките си ръчички магнетофона, лентите, стелажите и все разпитваха, разпитваха. Толкова крехки, толкова чисти и прекрасни. Умирах от болка, но не го показвах. Всъщност мога да си призная, че в началото често съм плакала от болка. Но мисля, че най-трудно ми беше, когато през 2003 година създадохме новото студио за звукозапис. Тогава от фонотеката на "Славейков" трябваше да се изнесат 80 000 касети. А в сградата на ССБ трябваше да се пренесат и подредят 60 000 ленти от Златния фонд. Работехме малък екип в средата на зимата, а сроковете бяха кратки. Когато в новото хранилище монтираха стелажите, за 10 дни трябваше всяка книга да намери своето място, защото предстоеше откриването на новото студио. Там вече нямаше помощници. Сама трябваше да подредя новата си къща. Представете си сам човек и 60 000 касети в кашони. Боса се качвах с касети в ръце по десетки пъти по стелажите, които са високи 3 метра. Нямаше почивка, нямаше ядене, времето сякаш беше спряло. Но в деня на откриването всичко беше като по конец - е, ако това не е предизвикателство...!

- А кои са били звездните ти мигове?

- Мисля, че за всяка жена най-звездният миг е, когато става майка. Аз съм имала това щастие два пъти и имам двама прекрасни сина. Имала съм много щастливи мигове, които лично за себе си определям като звездни. Три пъти съм била конферансие на общосъюзни фестивали за художествена самодейност и много пъти на съюзни изяви. Плакала съм заедно с изпълнителите на сцената. Гордяла съм се с невероятния им талант. Успешна стъпка за мен беше поканата ми да участвам като лектор на международен форум с директори на публични библиотеки. Трябваше да ги накарам да ни забележат и повярват в нашата мисия. Дадох всичко от себе си, за да пожелаят нашето партньорство. Четири публични библиотеки - Монтана, Добрич, Пазарджик и Стара Загора, станаха наши партньори в обслужването на незрящи хора в техните библиотеки. Библиотечната гилдия чу и разбра какво и колко можем. Впрочем след това съм участвала в много форуми с доклади за нашата библиотечна дейност. Участвала съм в 3 филма за телевизията, свързани с библиотеката ни, участвала съм като водещ в радио "Практика", имала съм интервюта в различни радиа.
Звездните ми мигове? Ами това е всяко достойно представяне на организацията ни, всеки спечелен проект, всеки спечелен читател, вашата благодарност, доверие и обич, всяко докосване до вас!

- Какво ти дава работата при нас в личен план?

- Два са факторите в моя живот, които са повлияли на моето израстване. В периода 1984-89 година живях в Япония, където беше на работа съпругът ми. Една прекрасна страна. Там се научих на толерантност към хората, уважение към можещите, хармония в общуването, уважение към фирмата, в която работиш, да помагам безрезервно, да говоря приятелски, усмихнато и с разбиране… Там се научих да откривам красивото, да правя икебани с цветя и с душите на хората.
От работата ми с вас се научих да не се предавам в трудни моменти, да се радвам на целия свят, който виждам, да уважавам различните, да ценя истинското приятелство, научих се да прощавам и обичам. Много ценя и обичам Спас Карафезов - моя духовен учител и приятел. Той разпали в сърцето ми тази жар и любов към вас и работата ми. Впрочем аз 30 години след неговия букет с карамфили го просълзих на 70-годишния му юбилей, когато му върнах жеста с голям букет бели карамфили с думите: "Навярно е прекрасно да получиш букет карамфили с обич и благодарност от човек, на когото си посочил пътя!".

- Твоето послание към колегите и читателите…

- Сега, когато отбелязваме 50-годишния юбилей на говорещата книга, аз имам повод за равносметка и удовлетворение. Работя с прекрасни колеги в Централата и страната. Екипът ни в студиото е малък, но много мотивиран. Живеем като едно прекрасно семейство и работим в синхрон. Обичаме работата си! Знаем, че работим за благородна кауза и това ни прави щастливи. Имаме чудесни четци в студиото, за които четенето на книги не е просто работа, а мисия! Радвам се на много мотивирани колеги от Националната библиотека "Св.св. Кирил и Методий" и Столичната библиотека, които ми оказват голяма помощ в избора на книги за запис.
На моите любими читатели пожелавам много здраве и лично щастие! Искам да им кажа - нека всеки от вас да намери своята тънка пътечка в големия свят на книгите! Доверявайте се на книгите - те са най-близките ни. Те мълчат, когато трябва, и ни говорят, когато е необходимо! Те са верен приятел, мъдър съветник и добър учител!
Искам да ви благодаря за обичта, доверието и приятелството! И за слънчевия път, който извървяхме заедно! Работата ми с вас ме кара да се чувствам СПЕЦИАЛНА!
И накрая за вас, с които изкачихме стълбата, отворихме вратата и влязохме в душите си, едно послание от Уолт Уитман:

Виж тази стълба. Тя води нагоре.
Виж онази врата. Тя трябва да се отвори.
И може би това е всичко! Всичко съществено
в един човешки живот.
Или почти всичко!
Да изкачим стълбата,
да отворим вратата, която ни разделя -
мен от теб, теб от мен.
И да влезем в душите си.
Ще се разхождаме там боси.
Повярвай ми, само така не ще бъдем сами.
И ще делим радостите си по равно.
Моята радост ще стане и твоя, а твоята моя!

С обич, Краси!

Разговора води
Марина ПЕТКОВА

Винаги сме готови да се вслушаме във вашето мнение

Въпреки че от рождението си е с нарушено зрение, сегашният ръководител на звукозаписното студио в ССБ Стоян Васев не е имал досег със Съюза до 1996 г., когато постъпва на работа като контрольор. Задачата му тогава е била да упражнява контрол върху стопанската дейност. Преди това г-н Васев само е чувал за Съюза на слепите от небезизвестния офталмолог професор Константинов.
След едногодишна работа като контрольор той е назначен за директор на брайловата печатница,

където работи до 2001 г.
След двегодишна пауза през 2003 г. Стоян Васев се явява на конкурс за оператор на звукозапис в новото модернизирано звукозаписно студио, изградено изцяло с финансовата подкрепа на Италианския съюз на слепите, и е назначен на работа.
Тогава екипът на студиото се състои от трима души - ръководител Сергей Дубина и оператори Ирина Захариева и Стоян Васев.

- Труден ли беше за теб преходът от длъжността директор на брайловата печатница към оператор на звукозапис?

- Лично на мен ми беше лесно, поради това че от дълги години се занимавам с компютри. Завършил съм компютърни технологии за обработка на данни и в продължение на повече от 38 години непрекъснато съм работил с тях. Тъй като новото звукозаписно студио е изградено на принципа на нова компютърна технология и записите се извършват изцяло с помощта на компютри, то за мен това не представляваше никакъв проблем. Вярно е, че всеки софтуер си има своите специфични особености, но в общи линии принципите на работа са еднакви.

- Как беше възприето от читателите преминаването от книги, записани на касети, към записите на компактдиск?

- Този преход беше задължителен, най-малкото по чисто финансови съображения, тъй като себестойността на записа върху касети е многократно по-висока, отколкото на записа върху компактдиск. Това изискваше, разбира се, доста разходи от страна на самите читатели, тъй като, за да ползват книги на нов носител, те трябваше да се снабдят с необходимите устройства – mp3-плейъри. Сега вече е очевидно, че тази инвестиция си е заслужавала и преходът беше реализиран сравнително бързо. От 2007 г. ние изцяло преустановихме производството на аудио книги на касети. Преди това двата начина на запис вървяха паралелно – записваше се както на компютър, така и върху магнитна лента, както в старото студио.
Като цяло преходът беше осъществен почти безболезнено, защото хората имаха достатъчно време да се пренастроят на новата технология и на практика броят на читателите ни не намаля, дори мисля, че

се увеличава. Като всяко нововъведение този начин на производство на аудио книги и списания има много предимства и мисля, че читателите ни сами се убедиха в това, защото едно е да носиш в огромна чанта книга от 25-30 касети и съвсем друго е да носиш един компактдиск, който тежи около двайсетина грама. Така че нещата много бързо застанаха по местата си и в момента си мисля, че почти няма читатели, които да търсят и ползват касети.

- В момента едновременно със записа на нови книги върви възстановяването на по-стари записи от "Златния фонд" на ССБ. Колко новозаписани и колко възстановени заглавия излизат средно на година?

- За периода, през който функционира новото студио, са записани над 1000 нови заглавия, което прави годишно между 120 и 140 нови книги, като заглавията не са основното мерило за това колко работа е извършена, защото една книга може да бъде както 200, така и 600 страници, което съответно се отразява и на продължителността на записа. Досега са записани нови 501 компактдиска с продължителност над 11 000 часа.
Междувременно възстановените заглавия са почти същия брой както и новозаписаните, може би има разлика от около 50 диска в полза на възстановените книги.
Така че към момента в съюзните фонобиблиотеки могат да бъдат намерени над 1000 компактдиска с около 2200-2300 заглавия и обща продължителност над 23 000 часа.

От 2009 г. Стоян Васев заема длъжността ръководител звукозаписно студио на мястото на пенсионирания Сергей Дубина. Едновременно той продължава да извършва основната работа по записите на аудио книги и списания, а по възстановяването на заглавията от "Златния фонд" и експедицията на дисковете работят две дами – Ирина Захариева и Росица Манова.
□
По думите на г-н Васев:
"Производството на един компактдиск е свързано с редица действия, непосредствено подредени в един технологичен процес, който не може да бъде прекъснат. Това включва записването на диска, тиражирането му, отпечатването на етикета, контрола върху записа, експедицията".

- Колко четци работят в момента в студиото?

- В момента активно работещите четци са 6. За съжаление проблемът с тях е в ниското заплащане, което им предлагаме, и поради тази причина ние не сме в състояние да си позволим да привлечем по-известни имена сред артистите. Въпреки това, хората, които четат аудио книгите, са вече достатъчно популярни сред нашите читатели, всеки от тях си има своите фенове. За момента това създава достатъчно разнообразие от гласове.
От време на време се появяват кандидати за четене, но качествата им не съответстват на нашите изисквания и поради това комисията не ги е одобрявала за работа в студиото.

- От личните ти впечатления - кое мотивира четците да продължават да работят при нас години наред, въпреки ниското заплащане?

- Това е мисия. Човек, който веднъж е попаднал тук, започва да изпитва нещо, което от една страна е вътрешна потребност, а от друга страна - за него финансовият момент не е чак толкова важен, когато създава нещо, предназначено за хора, лишени от друга възможност за достъп до книги, учебници и списания.

- Какво би казал на читателите - хората, за които работиш?

Пожелавам им още дълги години да се радват на това, което ние правим, да бъдат живи и здрави и ако имат някакви желания, препоръки или забележки - телефоните за връзка с нас са винаги отворени за тях.

Разговора води:
Марина ПЕТКОВА

Всеки ден тук е удоволствие

Част от екипа на студиото за звукозапис в ССБ е Ирина Захариева, която, както и колегите си, също е с нарушено зрение.
През 1978 г. тя е завършила училището за деца с нарушено зрение в София и веднага е започнала работа в ПП "Успех". Три години по-късно Ирина постъпва в професионалния хор на слепите като сопран, където работи в продължение на 14 години.
През 1995 г. в студиото за звукозапис се освобождава място за длъжността оператор на звукозапис и Ирина започва работа там. По нейни думи, заслугата тя да запази това си работно място е изцяло на тогавашния зам.-председател на Съюза Стоян Митев и на покойния вече актьор Енчо Енчев, тъй като тогавашният ръководител на студиото е отхвърлял всички кандидатури на способните хора с нарушено зрение, за да осигури работа на свой племенник.
Благодарение на тяхната подкрепа Ирина Захариева не само е приета на работа, но до 2003 г. работи в звукозаписното студио и като оператор, и като тиражор на касети.

-Трудно ли ти беше в началото?

Не, с работата свикнах много лесно. Това е изключително приятна работа, работи се с интелигентни хора, контактите с които ми доставяха истинско удоволствие, въпреки малкото време, което имах, за да общувам с тях.
За съжаление обаче с прекия си ръководител Сергей Дубина не намерихме общ език и никак не се разбирахме. По някакви свои причини той непрекъснато търсеше поводи и начини да ме наказва.

- За кого от актьорите и четците имаш най-ярки и хубави спомени?

- Не бих могла да назова само едно име. На този въпрос бих отговорила, че абсолютно всички актьори и четци, с които съм контактувала, както в миналото, така и сега, са прекрасни хора, с които много сме се разбирали и се уважаваме взаимно.

- С откриването на обновеното звукозаписно студио се наложи да се измени начинът ти на работа поради навлизането на нови технологии в процеса на звукозаписа и обработката му. Труден ли се оказа за теб този преход от механична към софтуерна обработка на записите?

- До 2007 г. записването на книги се извършваше паралелно на двата носителя – касети и CD. Тогава с помощта на Стоян Васев, който отдели доста време, аз се обучих да работя със звукообработващи програми.

- Харесваш ли си работата?

- Много! Особено сега, когато го няма предишния ми ръководител. С него са свързани най-неприятните ми спомени от тази работа. Спомням си, че той непрекъснато намираше начин да ме накара да се чувствам виновна. Никога не намираше правилния подход да ми покаже грешките, когато бях още новопостъпила. Въобще това беше най-лошият ръководител и най-конфликтната личност в целия ми досегашен 34-годишен професионален стаж.

- В момента ти се занимаваш основно с възстановяване на записи от "Златния фонд" на ССБ, тоест прехвърляш ги от магнитен на дигитален носител. Колко такива книги преминават през ръцете ти средно месечно?

- Бих могла да дам точни цифри, защото записвам всичко, но за мен е по-важно книгите, които възстановяваме, да са стойностни както в художествено отношение, така и да са с добро качество, за да бъдат приятни за слушане за нашите читатели. Мога да кажа, че при положение, че работим двама души на възстановяването, нормално е месечно да произвеждаме 8-10 диска, с което ние се справяме.

- Случвало ли ти се е да попаднеш на повредени ленти, неподлежащи на възстановяване?

- Случвало се е и за съжаление такива ленти биват бракувани. Искам да споделя, че винаги изпитвам огромна болка, когато се налага да бракувам, защото на тези ленти са записвани по своему уникални книги както в художествено отношение, така и като актьорско изпълнение. Особено тъжно е, когато актьорите, които са чели тези книги, вече не са сред живите и тези записи е невъзможно да бъдат възстановени. Именно това имах предвид, когато казах, че те са уникални.

- Често контактуваш директно и с невиждащите читатели. Би ли отправила към тях някакво послание или пожелание?

- Да. Имам удоволствието, когато Краси Томова е служебно ангажирана, да се срещам с читателите и да ги обслужвам във фонобиблиотеката. С тях също имаме превъзходни взаимоотношения. Те проявяват разбиране към мен и към това, че съм с нарушено зрение, и са много добронамерени. Надявам се, че се справям добре с обслужването.
Искам да благодаря на всичките ни читатели, които ползват фонобиблиотеката и да поканя всички,

които идват по-рядко или пък все още не ползват нашите говорещи книги, да се насочат към нас. Защото лично за мен е истинско удоволствие да слушам жив човешки глас, който ми чете и влага душа в прочетеното, вместо синтезирания компютърен глас.

- Няколко думи за колектива…

- Сегашният колектив ми е слънце. Умирам от удоволствие, когато идвам на работа, защото всички се разбираме чудесно. Обичам да идвам да работя с тези хора, защото всички се уважаваме, коректни и толерантни сме един към друг и много си помагаме. Мога да кажа, че ние сме едно голямо, задружно и добро семейство.

***

Третият член от екипа на студиото за звукозапис е Росица Манова, която също е с нарушено зрение и работи в студиото сравнително отскоро.
През 2007 г. тя за пръв път пристъпва вратите му и има допир до работата в него. Тогава Роси все още е назначена по програма към бюрото по труда и работата й се състои в оказване на различни видове техническа помощ на операторите – надписва дисковете, прослушва записите, разпределя дисковете по класьори, пренася магнетофонни ленти от "Златния фонд" и ги подготвя за възстановяване.
От март 2011 г. Росица Манова е назначена на трудов договор като оператор в звукозаписното студио. Основната й задача е възстановяване на записите от "Златния фонд", тоест превръщането им от магнитни в дигитални.

- Както при колегата ти Ирина, така и при теб е имало необходимост да разучиш звукообработваща компютърна програма. Зададох този въпрос на всички, ще попитам и теб - трудно ли ти беше в началото?

- Сега аз работя с две компютърни програми. С обучението ми се зае колегата ми Недялко Димов, който по-късно смени месторабота си. Разбира се голяма заслуга има и Ирина Захариева – двамата ми помагаха и благодарение на тях сега аз вече мога да си върша работата, без да се притеснявам.

- Ползваш ли говорещ софтуер?

- Да, разбира се! Просто зрението ми не позволява да работя, без да го ползвам, но мисля, че се справям добре.

- Какво мислиш за колектива, в който работиш?

- Ние сме един много сплотен колектив. Много добре се сработваме, много се разбираме, нямаме никакви проблеми и конфликти и работата ни върви много добре. Изключително харесвам това, с което се занимавам, допада ми, интересно ми е и ми доставя удоволствие. Надявам се да продължа да работя със същото удоволствие и със същия колектив, защото това, което правим, е преди всичко за нашите читатели.

Разговорите води:
Марина ПЕТКОВА

50 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАН СПОРТ СРЕД БЪЛГАРСКИТЕ СЛЕПИ И още един щрих

Прочетох в бр. 5/2012 г. на списание "Зари" обширните и написани с голяма емоция спомени на Спас Карафезов и Ангел Сотиров, посветени на половинвековния спортен юбилей на ССБ. По това време, когато се раждаха съюзните спортни традиции и началото бе поставено във Варна с първата спартакиада, аз като председател на варненския районен съвет по силата на обстоятелствата до голяма степен бях в центъра на събитията. Прав е Сотиров - РС Варна беше и домакин, и заедно с ръководството на ССБ организираше тези спортни изяви. Не зная защо от вниманието на г-н Карафезов са убягнали две не така масови, но мисля значими спортни събития също под егидата на ССБ. Но най-напред ще си позволя и аз да кажа няколко думи за спартакиадата.
Спартакиадата се проведе в началото на август на игрище, а не стадион "Колодрума". Тя беше отразена от местния печат и радио. Имаше официално откриване и официално закриване, те бяха озвучени с радиоуредба. На закриването бе направен звукозапис, магнетофонните ленти със записа бяха в РС Варна. Наградите на първенците връчваше зам.-председателят на ССБ Желязко Пеев, а РС Варна като домакин им връчи паметни грамоти.
Във Варна бе проведено и още едно първо спортно състезание, и също на "Колодрума". Може да се каже, че това бе първата ученическа спартакиада за деца с нарушено зрение. Срещнаха се отбори на двете училища за слепи деца, както ги наричаха тогава. Учениците се състезаваха в дисциплини, както и другите спортисти, но имаше и две други дисциплини, едната от които въобще не беше предвидена в програмата и съдиите не бяха съгласни да я включат, но децата бяха много настоятелни. Ставаше дума за футболна среща. Съдиите не можеха да си представят как слепи ще играят футбол. Намесих се и аз, и съдиите отстъпиха. Разчертаха малко игрище и врати, определиха 2 полувремена по 15 минути, срещу което също имаше протести, че е много малко. Отборите бяха съставени от деца с остатъчно зрение. Не помня резултата, но срещата премина с голям ентусиазъм и голям хъс.
Другата дисциплина - земна гимнастика, нямаше състезателен характер. Проведе се в тогава новата и най-хубава във Варна спортна зала на улица "8 октомври" срещу техникумите, недалече от ПП "Успех". Под звуците на акордеон децата правеха различни упражнения върху дюшек.
Другата спортна проява бе първият национален шахматен турнир за слепи. Участваха отбори от 4 РС,

излъчени на предварителни районни състезания. Отборите се състояха от по трима състезатели - мъже. Турнирът се проведе в София в Читалището на слепите през 1963. Отборът от Варна, в състав Борис Бодичев, Димо Делиев, Иван Василев, завоюва I място и бе обявен за I републикански първенец по шахмат на ССБ, а Борис Бодичев, който спечели всичките си партии на първа дъска, бе обявен за I индивидуален първенец.
В заключение бих казал, че има все още немалко живи участници в тези паметни събития и би било добре, ако някой събере техните спомени. Те ще бъдат едно ценно завещание за ентусиазъм, за всеотдайност и любов към спорта. За спорта като необходимост за невиждащите хора.

Владимир ЖЕЛЕВ

"Целият ми живот принадлежи на Варна и на спорта"

Георги Иванов Сакеларов е известен спортист, треньор и деятел на спорта.
Роден е на 17 май 1951 година в град Варна. Завършил е средно специално образование в родния си град, а след това служи в спортна рота в София. Като юноша тренира футбол, лека атлетика, гребане и хандбал, като най-дълго се задържа в леката атлетика, където печели медал на републиканско първенство и така влиза в полезрението на националните гарнитури. За съжаление по време на тренировка в спортната рота на лагер-сбор на Белмекен при претоварване загубва част от зрението си. Така попада при спортистите инвалиди и още при първото си участие през 1974 г. във Фулда, тогавашна Западна Германия, взема два сребърни медала - на гюле и диск. На европейското първенство във Варна през 1980 г. отново печели два сребърни медала. По-късно на европейското първенство в Москва 1982 г. става носител на златен и сребърен медал. На европейското първенство в Цюрих 1984 г. също завоюва първо и второ място. Идва и първото участие на параолимпиада - в Сеул 1988 г., където взема два златни медала с нови световни рекорди. Това са първите медали за България от параолимпийски игри и то два златни. Взема участие и на параолимпиадите в Барселона 1992 г., където има първо и второ място на гюле и диск, и в Атланта 1996 г., където се класира на трето място на диск и на пето място на гюле. Поради разкъсване на бедрен мускул една седмица преди старта в последното му участие на олимпиадата в Сидни 2000 г. за съжаление остава извън класирането. От европейски първенства забележителният ни спортист има още два сребърни медала от Дъблин, Ирландия 1984 г., а на световното първенство в Берлин 1993 г. също печели два сребърни медала. Сакеларов е бил и състезател в мъжкия отбор по хандбал, като даже получава предложение да се състезава за националния отбор на България.

Същевременно той се изявява като треньор по лека атлетика, вдигане на тежести и голбал.
- Като треньор по лека атлетика съм направил трима майстори на спорта, като имаме най-доброто класиране на варненски състезател на световно първенство – моя състезателка се класира на пето място с постижение от 17 метра на гюле. – спомня си Георги Сакеларов – Между другото бях треньор по лека атлетика на националния отбор за инвалиди, когато Иванка Колева стана олимпийска шампионка на параолимпиадата в Сидни 2000 г. с нов световен рекорд. Треньор по лека атлетика бях от 1976 до 1986 г, след което започнах да се занимавам с вдигане на тежести за жени. За кратко време повече от половината състезателки в националния отбор бяха от Варна. Първата медалистка от европейско и световно първенство бе Миглена Георгиева – многократна европейска шампионка и рекордьорка, като от световни първенства има и второ, трето и четвърто място. След нея се изяви Милена Трендафилова с над 10 европейски титли, три пъти световна шампионка, четири пъти е втора и общо над 10 медала от световни първенства. Тя бе най-титулуваната състезателка от Европа, определена на първо място на столетието от Българската федерация по вдигане на тежести за жени. След нея се изяви Изабела Рифатова – също три пъти световна шампионка и над 10 пъти първа на европейски първенства. Тя е на второ място в ранглистата на столетието на Българската федерация по вдигане на тежести. Добро представяне има и Жанета Георгиева - многократна европейска шампионка и медалистка от световни първенства.
Общо 7 момичета от отбора ми бяха в националния отбор, като и седемте станаха майстори на спорта.
- Как ги помниш всичките!? И толкова много награди!!!
- През 1988 г. бях на първо място и в една анкета на вестник "Народен спорт" за "Спорт, етика и мъжество". Връчиха ми и специална купа за това първо място.
Като брой медали от различни състезания имам над 70 медала лично, а като състезатели, които съм създал, над 450 медала, като само от щангите от световни и европейски първенства медалите са над 60 за България.
Показателно е, че на олимпийските игри в Сидни имах три състезателки – две от които взеха златни медали, а третата зае пето място поради контузия. Две от състезателките ми станаха почетни граждани на градовете си – съответно Изабела Рифатова на Варна и Иванка Колева на Стара Загора. В последната анкета от миналото столетие за постигнати високи спортни резултати бях класиран на второ място сред всички треньори на ЖСК "Спартак" Варна, като многократно мои състезатели са били в челното място на десетте най-добри на ЖСК "Спартак". В края на 2000 г. прекратих спортната си дейност, но останах да помагам с каквото мога за развитието на спорта в дружеството и в града.
□
По повод приключването на активна състезателна дейност и на основа на постигнатите високи резултати в областта на спорта, както за град Варна, така и за страната като треньор и състезател в

множество градски, републикански и международни спортни прояви, ръководствата на Съюза на слепите в България, Регионалната съюзна организация – Варна, Българската федерация "Спорт за инвалиди" и Спортен клуб на слепите "Успех" Варна през 2001 г. предлагат Георги Иванов Сакеларов да бъде удостоен със званието "Почетен гражданин на град Варна".
А спомените не свършват:
- Имам 5 олимпийски медала – 3 златни, 1 сребърен и 1 бронзов. Само Мария Гроздева има толкова от олимпиади, но златните са й само 2. Като треньор по щанги моите състезателки са ми донесли 146 медала и по този показател съм втори след Иван Абаджиев. Обичам спорта и не се отказах от него, въпреки че получих зрително увреждане вследствие на претоварване по време на тренировка. Човек трябва да обича това, което прави, иначе не се получават резултати. Имам двама сина – студенти, но никой от тях не пожела да спортува активно, макар че малкият ми син има фигурата на Матей Казийски. Сега е в Морското училище и не знам там дали ще могат да го убедят да тренира волейбол. Последно подготвях състезатели за параолимпиадата в Пекин 2008 г. Оттогава страдам от паркинсон и не мога да спортувам и да работя.
Не е вярно, че в спорта трябва непременно да проявяваш спортна злоба и да мразиш конкурента си. Просто трябва да си поставиш дадена цел, например рекорд, и да я следваш.
Казват, че не всичко е пари и това е вярно. Но за да се развива спорт сред хората с увреждания, както и при всички други хора, е необходима постоянна подготовка и поддръжка на формата. Необходими са условия за състезателна и тренировъчна дейност – зали, екипи, участия. Нищо не става само.
Медалите съм сложил в един чувал, който може да бъде повдигнат само от състезател по щанги. В друг чувал са купите и той е още по-тежък. Предлагат ми да ги предоставя на Музея на спорта, но още не съм решил. Станах почетен гражданин на Варна и като че ли ми се иска да останат в моя роден град. Целият ми живот принадлежи на Варна и на спорта!

Веселина СТОИЛОВА

Държавно първенство по спортен риболов 2012 г.

На 22 юни на рибарника в Панчарево се състоя държавното първенство по спортен риболов за зрително затруднени хора. В съревнованието взеха участие отбори от цялата страна. Свои отбори изпратиха спортните клубове от Благоевград, Варна, Горна Оряховица, Кърджали, Кюстендил, Монтана, Перник, Плевен, Пловдив, Силистра, Сливен, София, Стара Загора, Шумен. Участниците бяха настанени в базата на Българския червен кръст в Лозен. Главен съдия на първенството беше Стоян Вълчев, а негови помощници бяха Зоя Колева, Никола Захариев и Пламен Бакърджиев. За медицинското осигуряване на участниците се грижеше д-р Гугушев, който за щастие нямаше работа.

По регламент времетраенето на надпреварата беше с продължителност 4 часа, а отборите бяха разпределени според изтеглен жребий, като всеки от тях зае място край водоема именно според своя късмет. Отборите се състояха от по трима риболовци и един придружител. След последния съдийски сигнал най-щастливи бяха хората от черноморската ни столица Варна, защото отборът на "Успех" стана държавен шампион. Негов подгласник си извоюва честта да бъде отборът на "Феникс" от Монтана, а третото място остана за един от най-младите клубове в страната - "Достоен живот" от Благоевград. При индивидуалното класиране подредбата бе сходна. Така Христо Христов от "Успех" Варна завоюва титлата с улов от 2020 гр., вицешампион стана Румен Каменов от "Феникс" Монтана с улов от 1790 гр., а тройката допълни Емил Якимов от "Достоен живот" Благоевград с улов от 1470 гр. Наградите бяха купи във формата на риби, медали, дискове със записана тематична литература и една палатка, осигурени от клуб "Витоша", и ваучер за екскурзия, предоставен от фирма "Глобалтур". Награждаването се състоя в ресторанта на БЧК, а официални гости бяха председателят на Съюза на слепите в България Васил Долапчиев, председателят на Контролния съвет на ССБ Емил Узунов и председателят на Регионалната организация към ССБ в София Асен Алтънов. Гостите наградиха призьорите и им пожелаха занапред още по-голям улов - както край водоемите, така също и в живота.

Държавното първенство по спортен риболов стана възможно благодарение на защитен проект от Спортен клуб за интеграция "Витоша" пред Агенцията за хората с увреждания, която тази година освен риболова ще подкрепи и Отворения турнир за купата на България по голбал, който ще се проведе през септември. Екипът по проекта е съставен от Стела Стефанова и Любомир Василев, които дадоха максимума от себе си, за да може всичко около организацията и провеждането на първенството да бъде на високо ниво.

д-р Иван ЯНЕВ

Кълве ли рибата в жегата?

С Иван ЯНЕВ, председател на федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания", разговаря Димитрина МИХАЙЛОВА

- Г-н Янев, как се стигна до това държавно първенство по спортен риболов?
- Такива първенства в системата на ССБ са провеждани под една или друга форма, по един или друг начин, и в предишни години. Те са имали различен обхват, нерядко и организаторите им са били различни.Разликата, която отличава днешното състезание от всички предишни, произтича от факта, че сега за пръв път в състезанието участват само отбори, които са членове на спортната федерация. Надяваме се, че това ще ни даде възможност от следващата година да поискаме от Министерството на физическото възпитание и спорта бюджет за финансиране на първенството.

- С какво финансиране го провеждате в момента?
- Това първенство се провежда с финансови средства, получени по проект, разработен и защитен пред Агенцията за хора с увреждания от Спортен клуб за интеграция "Витоша". Този клуб е член на нашата федерация и на това основание ние ще можем да представим първенството като мероприятие на федерацията, и ще можем да поискаме последващо финансиране с цел превръщане на състезанието в ежегодно.
- Колко отбора се включиха този път?
- Участват 15 отбора. Те са изградени по формулата три плюс едно - трима риболовци и един асистент. По списък това са: Спортен клуб "Верея" Стара Загора, Спортен клуб за интеграция "Витоша" София, Спортен клуб "Достоен живот" Благоевград, Спортен клуб "Зора 2011" Силистра, Спортен клуб "Изгрев" Пловдив, Спортен клуб "Кракра" Перник, Спортен клуб "Пауталия 2005" Кюстендил, Спортен клуб "Пираните" София, Спортен клуб "Плевен" Плевен, Спортен клуб "Раховец" Горна Оряховица, Спортен клуб "Родопи" Кърджали, Спортен клуб "Светлина" Шумен, Спортен клуб "Туида" Сливен, Спортен клуб "Успех" Варна и Спортен клуб "Феникс" Монтана.
- Кой осигурява риболовните принадлежности на състезателите?
- Засега всеки състезател е длъжен да си ги осигури сам или с помощта на неговия спортен клуб. Имаме вече случаи, в които някои клубове са осигурили въдиците и другите принадлежности със средства, получени по проекти, но тези клубове са много малко.
- Каква е ролята на асистента по време на състезанието?
- За самите състезатели неговата роля е от изключителна важност, тъй като той им помага на всички етапи на подготовката, провеждането на състезанието и отпътуването след него. Помага на състезателите за правилното замятане - то да става напред, а не настрани, при поставяне на стръвта на кукичките, а също и ако влакното се заплете, помага на незрящия риболовец в разплитането. По правилата се лови на дъно с две куки и една пружинка. Извън състезанието асистентът помага на състезателите в чисто битов план - при придвижването в хотела и т.н. Доста често асистенти са и самите шофьори, които са докарали риболовците от провинцията.
- Прави впечатление, че този спорт вече привлича не само мъжката част, защото има и доста дами. Техният брой увеличава ли се?
- Съвсем определено. Даже тази година има отбор само с един мъж и останалите са жени - това е отборът от Благоевград.
- Има ли новосформирани отбори, които за пръв път участват в състезание от такова равнище?
- Такъв е отборът от Перник. Неговите състезатели не са неопитни, просто тяхната регистрация излезе наскоро. С по-малко опит са риболовците от студентския отбор, а за пръв път участва отборът от Благоевград.
- От София има два отбора. Това допустимо ли е?
- Ние сме поканили всички регистрирани спортни клубове. Нищо не забранява на територията на един град да има повече от един клуб. Министерството на спорта се интересува единствено от спортни клубове, а не от кое точно РСО или ТСО на Съюза на слепите е даденият клуб. Сега предстои и картотекирането на всички състезатели - не само по спортен риболов, а по всички дисциплини. Много често се случва даден състезател да преминава от един в друг клуб. Не само поради това, а и поради необходимостта да влезем в крак с изискванията на закона, до края на годината всеки клуб е длъжен да направи своята картотека. Разбирате, че след картотекирането всеки състезател ще има право да се състезава само за този клуб, в който е картотекиран. А ако състезателят иска промяна на това положение, тя ще бъде допустима, но ще става по закона, както за останалите спортове и спортни клубове.
- Свързали ли сте се с чуждестранни клубове по спортен риболов и има ли шанс за международни състезания?
- Още не сме имали време да проверим дали някъде другаде освен в България незрящите тренират този спорт. Това е залегнало в нашите бъдещи планове. Разбира се ще проучим как стоят нещата и ако някъде съществуват такива отбори, непременно ще установим контакти с тях.

Искаш да спечелиш в живота - бори се и се състезавай

Значението на физическата култура и спорта като основа за здравословен начин на живот кара управителния съвет на Спортен клуб за хора със зрителни увреждания "Пауталия спорт-2005" да провежда целогодишно тренировъчна дейност и да организира редовни състезания по различни видове спорт. Спортният клуб чрез увеличаване и разнообразяване на спортните услуги за хората с увреждания се стреми да повиши социалните си функции и обществено полезната си дейност. През изминалото шестмесечие на годината спортен клуб "Пауталия спорт-2005" води активен тренировъчен процес със своите състезатели по шахмат, спортна табла и спортен риболов. Провеждат се редовно вътрешните турнири по шахмат и спортна табла. На 31 май и 1 юни 2012 г. се проведе традиционният отборен турнир по шахмат за хора със зрителни увреждания за купа "Пауталия". Той се състоя в профилактериума "Трите буки" в планината Осогово. Участваха отбори от спортните клубове за хора със зрителни увреждания от Монтана, Благоевград, Силистра, София и два отбора от Кюстендил. Турнирът бе открит от кмета на община Кюстендил Петър Паунов и зам.-кмета Виктор Янев. Състезанието се проведе на 4 дъски по системата всеки срещу всеки. Играха се 5 кръга с контрола по 60 мин. на състезател – по правилата на ускорения шах. Имаше отборно класиране и индивидуална класация по дъски. Съдия беше Асен Анев – съдия републиканска категория.
Купата беше спечелена от отбор "Пауталия" към спортен клуб "Пауталия спорт-2005", второто място зае отбор "Руен" към същия спортен клуб, а третото остана за отбора на "Феникс" Монтана.
За първа година отбор "Пауталия" към СК "Пауталия спорт-2005" се класира на първо място и спечели купа "Пауталия". Това стана възможно както благодарение на състезателите, така и благодарение на водача на секцията по шахмат на спортния клуб Александър Костов.
В индивидуалната класация по дъски на първа дъска златото спечели Йордан Георгиев от Благоевград, среброто - Иван Велев от "Феникс" Монтана, а бронзов медал спечели Величко Иванов от отбор

"Пауталия".
На втора дъска златния медал завоюва Борислав Лазаров от отбор "Пауталия" Кюстендил, сребърния медал грабна Александър Костов от отбор "Руен" към СК "Пауталия спорт-2005" Кюстендил, бронза - Али Неби от Силистра.
На трета дъска златния медал спечели Динко Даскалов от "Пауталия", среброто Рангел Цветков – Монтана, бронза взе Никола Баджаков от отбор "Руен".
На четвърта дъска златото завоюва Кънка Витова от отбор "Пауталия", среброто спечели Методи Хараламписв от "Руен", а бронза Димо Ангелов от СКИ "Витоша" София.
Турнирът протече много добре при изключителна дисциплина и ангажираност на състезателите. Освен сериозната част, вечерта участниците пяха и се веселиха до късно.
Тези срещи на хората с увреждания са важни както за да докажат себе си в състезателна обстановка, така и за да се срещнат с колеги по съдба, да разменят информация и да преживеят незаменими мигове заедно.

На 8 и 9 юни 2012 г. СК "Пауталия спорт-2005" проведе и състезание по спортен риболов на дъно с участието на 5 отбора. В състезанието участваха по трима състезатели от СК "Феникс" Монтана, СК "Успех" Варна, СК "Светлина" Шумен и два отбора на СК "Пауталия спорт-2005" – "Пауталия" и "Руен".
Състезанието се проведе на язовир "Извево", село Горна Гращица. Купа "Пауталия" спечели отборът на СК "Светлина" Шумен, второ място зае отбор "Пауталия", а трето отбор "Руен". Индивидуалната класация за най-много уловена риба оглави Феим Саид от Шумен, второ място зае Атанас Захариев от Кюстендил, а третото място остана за Кънка Витова от Кюстендил. Наградата за първа уловена риба взе Паруш Иванов от Варна, а за най-голяма риба Феим Саид от Шумен.
Всяка година СК "Пауталия спорт-2005" организира по две състезания за хора със зрителни увреждания с участието на отбори от страната. Това е традиция както за нашия клуб, така и за нашия град. Осъществяването на мероприятията е възможно благодарение на голямата подкрепа на кмета на общината Петър Паунов и неговия екип.
Организирането на състезания и участието в тях спомага в значителна степен за преодоляването на изолацията, за интегрирането и адаптирането в обществото на хората със зрителни увреждания.

Кънка ВИТОВА

Положителни спортни емоции

На 16 и 17 юни за четвърти пореден път се включихме в проект на клуб "Надежда" към Регионалния съюз на инвалидите в Добрич - "Спорт за хората с увреждания", финансиран по програма от Община град Добрич.
В надпреварата взеха участие пет организации на хора с увреждания с по шест състезатели. Дисциплините през първия ден бяха следните: дълъг скок от място, хвърляне на медицинска топка, стреляне с въздушна пушка, бягане на 100 м за хора с нулево зрение, 100 м свободно бягане, садене на картофи и дърпане на въже. Тези надпревари се проведоха в зала "Добротица".
През втория ден продължихме в сградата на сдружението. Дисциплините бяха спортна табла, шахмат и "Не се сърди, човече!". Състезавахме се на принципа на елиминирането.
В отборното класиране, ние, представителите на ТО на сляпо-глухите, се класирахме на второ място. Пред нас бяха само представителите на организаторите от Регионалния съюз на инвалидите.
В индивидуалното класиране се получиха следните резултати: Илия Костов - първо място на хвърляне на медицинска топка и четвърто на дълъг скок; Еленка Демирева - първа на бягане на 100 м с придружител и трета на дълъг скок; София Ганчева – трета на хвърляне на медицинска топка; Калинка Ковачева – трета на бягане на 100 м с придружител.
Желая да изкажа благодарност на инициаторите на тези спортни надпревари, както и на Община град Добрич за отпуснатите средства, тъй като успяхме да се отделим от сивото си ежедневие и да се отдадем на положителни емоции. Наградите бяха символични, но по-важни за нас са хубавите мигове, прекарани с приятели по съдба.

Калинка КОВАЧЕВА

Осем години състав "Антица"

Състав "Антица" е учреден на 5 юли 2004 г. През всичките години от създаването си вземаме участия в различни национални и европейски инициативи за хора с увреждания. Още през 2004 г. се явихме на фестивал в Пловдив и взехме първо място. През следващите години участвахме в европейския фестивал за хора с увреждания, провеждан ежегодно в Перник, във варненския преглед на стария градски шлагер "Листопад на спомените" и т.н. Сред най-високите ни отличия са статуетката от фестивала "Листопад на спомените" през 2005 г. и плакетът за най-добро представяне от Перник. Където и да сме се явявали, винаги сме печелили високо отличие. Рецептата за нашия успех е, че винаги приемаме отговорно нашите ангажименти и даваме всичко от себе си по време на изпълненията.
Искам да благодаря на читалищното настоятелство, което е поело шефство над нашия състав. Благодаря и на Мария Паскалева, която вече осем години е доброволен ръководител на състава, както и на музикантите Валентин Влаев и Валентин Георгиев.

Калинка КОВАЧЕВА

Дванадесет години стремеж към по-достоен живот

На 27 юни 2012 г. се навършиха 12 години от създаването на Неправителствена организация "ХобиСклуб" Добрич. Създателят и председател Иван Тодоров и съмишлениците Кристина Димитрова, Валентин Влаев, Галя Дичева, Радка Великова и други доказаха през годините, че хората с

увреждания са пълноценни граждани на обществото.
На 23 юни се проведе обучение на тема "Нашите права" в рамките на едноименния проект, реализиран от НПО "ХобиСклуб". Проектната инициатива се осъществява със средства по програма "Финансиране на граждански инициативи в полза на местната общност на Община град Добрич". В обучението се включиха 24 човека с увреждания - членове на "ХобиСклуб", ТСО на слепите и Регионалното дружество на инвалидите.
Основната цел беше да се повиши информираността по един важен международен договор - "Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания".
Специален акцент в хода на сесиите бе поставен върху мерките, които гарантират упражняването на основните човешки права наравно с всички останали хора в обществото.
Аудиторията бе запозната със структурата на документа, с механизмите на наблюдение при изпълнението и с начините за докладване на дискриминационни практики, насочени към уязвимите социални групи.
Водещата обучението Кристина Димитрова подчерта, че Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания не прокламира нови човешки права, а очертава стъпките, които държавите трябва да предприемат, за да гарантират упражняването им от хората с увреждания наравно с всички останали.
В края на обучителния ден голяма част от участниците споделиха задоволството си от факта, че са имали възможност да се запознаят с Конвенцията на ООН. Те изразиха мнение да се организират и други подобни обучения, тъй като по този начин могат да повишат информираността си за редица важни за тях въпроси.

Иван ТОДОРОВ

Бургас

И тази година почивна станция "Релакс" предложи прекрасни условия за пълноценна почивка на групата от бургаската РСО. В компанията на колеги от Сливен, Нова Загора, Хасково, Харманли и други десетте дни в околностите на станцията по двата бряга на река Ръждавец минаха неусетно. В разходки по алеите на Шипковски минерални бани, в шопинг обиколки из откритията "МОЛ" по брега, в приказки на откритата кафе-тераса, в разнообразни процедури във високо планинския плаж край двата басейна и в преходи до село Шипково.
Развлечения за всеки вкус и за всяка компания предложи курортът, разположен на 750 м надморска височина в подножието на връх Васильов.
Освен невероятния планински въздух неоценим принос за пълния релакс в почивната станция имаше за пореден път и екипът с управител Велизар Хинков и винаги отзивчивата и мила Светла Пенева.
За настроението на групите през цялото време се грижеха талантите с увредено зрение - музикантите Христо Чираджийски от РСО Бургас, Костадин Витов и Георги Иванов от Нова Загора и диджеят Стефан Щерев от Бургас.
Гала вечерята бе поверена на професионалния диджей Стефан от оркестър "Свежест", който с разнообразни стилове музика разтуптя сърцата на млади и на още по-млади.
На мнозина не им се искаше автобусът на "Мбус" – лоялен партньор и приятел на РСО Бургас, да потегля обратно през Троян, прохода Шипка, Розовата долина и Тракия към морето.
Но всяко хубаво нещо има своя завършек, за да започне с нова сила подготовката за следващите мероприятия на РСО Бургас с председател Бинка Монева и на ТСО Бургас с председател Димитрина

Тодорова.

Калинка ВЕРГИЕВА

ИНФОРМАЦИЯ РСО София разширява услугата "Подкрепа за достъпна градска среда"

Преди около 3 месеца чрез сайта blinfo.bg призовахме незрящите хора, живеещи в град София да ни информират при възникнали проблеми със светофарните уредби. Обещахме помощ и за поставянето на нова звукова сигнализация, където е необходимо.
Към настоящия момент - 13 юни 2012 г., сме готови да разширим тази услуга, включвайки достъпната среда като цяло. В случай че е налице физическо препятствие по използван от Вас маршрут, сериозно затрудняващо Вашето придвижване, поемаме ангажимент да посредничим пред Столична община то да бъде отстранено в най-кратки срокове. Ако сте слабовиждащ, може да изпитате затруднения при изтрита пътна маркировка, липса на осветление в подлез и т.н. В случай че основно помощно средство за Вас е белият бастун, препятствия могат да се окажат неработещи говорещи табла по спирките, големи неравности по пътя, стърчащи метални елементи, телефонни кабини, неподрязани клони и храсти и др. Ако сте ползвател на куче-водач и срещате ограничения при придвижването си до университета, работното място и важните за Вас места в София, също не се колебайте да ни потърсите. За да се възползвате от услугата "Подкрепа за достъпна градска среда", моля, свържете се с нас по следните начини:

тел: 02/8033546
e-mail: inforsosofia@gmail.com

КОНФЛИКТ Гореща точка

По повод възникналата конфликтна ситуация между Съюза на слепите в България и Националната потребителна кооперация на слепите в България, по инициатива на регионалната организация на ССБ в София, на 5 юли се проведе събрание, в което за участие бяха поканени всички членове на организацията. Целта на организаторите беше да се даде възможност на съюзните членове да изслушат двете ангажирани в конфликта страни. За да изложат своята позиция по случая пред събралите се незрящи, както и да отговорят на поставени от събранието въпроси, бяха поканени председателят на ССБ г-н Васил Долапчиев и председателят на НПКСБ г-н Михаил Кърлин.
Малко хронология. Всичко започва на 15 юни, когато НПКСБ свиква своя управителен съвет. На заседанието е подкрепено предложението да започне кампания за събиране на декларации от

член-кооператорите, в които те да декларират, че като редовни член-кооператори в НПКСБ желаят именно тази кооперация да ги представлява пред Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерския съвет на република България. Екземпляри от декларацията се разпращат до членовете на кооперацията заедно с талон, с който те могат да си закупят от магазините на кооперацията стоки на стойност 40 лв.
На 18 юни по покана на М. Кърлин се провежда среща между него и председателя на ССБ. На срещата те не стигат до съгласие по въпроса за целесъобразността и смисъла на декларациите за отделните организации и следват писмо от г-н Долапчиев до членовете на ССБ, писмо от г-н Кърлин до г-н Долапчиев и друго до член-кооператорите, още по едно писмо и от двамата, но нито тонът се смекчава, нито позициите се сближават.
Поради острия тон на първите, получили публична разгласа, писма възникна напрежение, в което се изразяваха страхове, че подписалите декларацията ще бъдат изключени от ССБ, а тези, които откажат да я подпишат, ще бъдат изключени от НПКСБ. Впоследствие и двамата ръководители дадоха недвусмислено да се разбере, че нито подписването, нито неподписването ще се отразят по някакъв начин на членството на обикновените хора в двете организации.
На практика почти всички член-кооператори са и членове на Съюза и присъстващите на събранието незрящи изразиха желанието си и занапред те да бъдат представлявани от една голяма национална организация, каквато е ССБ, и именно тя да защитава техните интереси, както го е правила и досега. В същото време повечето от членовете, които напълно правомерно членуват и в двете организации, не скриха, че те виждат смисъл да си запазят членството както в ССБ, така и в НПКСБ.
Думата беше дадена на председателя на Националната потребителна кооперация на слепите в България. В самото начало г-н Кърлин заяви, че се е съгласил да участва в събранието, тъй като е бил поканен като редови съюзен член, а иначе може би е щял да се замисли дали да дойде и е крайно изненадан от тази режисура. Все пак той даде своето становище по проблема. Според него спорът е възникнал, защото в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания членуват пет организации на и за слепи – на челно място е Съюзът на слепите, който е безспорен авторитет и трябва да продължи да бъде там. В този съвет е член и Националната потребителна кооперация на слепите в България, която също така има голям членски състав. Има още една организация на незрящи граждани, която членува в съвета и това е Асоциацията на сляпо-глухите. Центърът за рехабилитация на слепи в Пловдив и Асоциацията на родителите на деца със зрителни увреждания членуват в Националния съвет за интеграция като организации за слепи. Всяка една от споменатите структури защитава специфични нужди на наши съсъдбеници и всички те получават субсидии от държавата. Защо точно в този момент става цялата тази работа?
Защото изтече срокът на решенията на Министерския съвет за потвърждаване на статута на националната представителност на тия пет организации, а точно сега се разработва държавният бюджет за 2013 г. Решението на кооперацията изтече на 25 май.
За съжаление в този момент, както нерядко се случва на наши събрания, присъстващите в залата започнаха да произвеждат невероятен шум и не желаейки явно да се надвиква с тях, г-н Кърлин прекрати своето изложение.

За това как изглеждат нещата от гледната точка на Съюза на слепите говори г-н Долапчиев. Той акцентира върху факта, че никакъв нормативен документ на държавен орган не налага да започне някакво самоопределяне на когото и да е от хората с увреждания в България, към която и да е от национално представителните организации. И в разговорите с г-н Кърлин не е ставало дума за съществуването на такъв документ. Поне към този момент такова самоопределяне не се налага. На този етап незрящите в България могат да членуват във всичките тези организации с изключение естествено на Центъра за рехабилитация на слепи в Пловдив, тъй като той е институция, която предоставя услуги на лица със зрителни увреждания и няма членски състав. По напълно разбираеми причини незрящите не могат масово да членуват и в Асоциацията на родителите на деца със зрителни увреждания.
На състоялата се на 18 юни среща между г-н Долапчиев и г-н Кърлин председателят на Съюза на слепите е помолил г-н Кърлин да не се прибързва с подписването на някаква декларация и да се изчакат резултатите от проверките от АСП, които са рутинни и се отнасят за всички национално

представителни организации и не засягат само кооперацията. За съжаление това поведение не е било възприето от председателя на НПКСБ и служителите на кооперацията са започнали разпространението на декларациите, талоните за 40 лв., заедно с писмо, в което се казва, че има опасност кооперацията вече да не може да подпомага финансово своите членове. Като реакция на това се появи писмото на председателя на ССБ до всички регионални председатели. Неговата цел беше да "накара нашите съюзни членове да се замислят какво за тях е Съюзът на слепите, какви значими за тях действия извършва той и какво биха загубили те, ако него го няма".

Г-н Долапчиев обърна внимание на присъстващите, че стартирането на кампанията за самоопределяне на членовете съвсем не е толкова безобидна, колкото изглежда на пръв поглед. Той обясни и какъв би бил ефектът за организацията, ако 2500 човека се откажат от Съюза и декларират, че в бъдеще ще бъдат представлявани от кооперацията. Естествено всеки нормален ръководител би си помислил, че тези хора са недоволни от организацията, която до този момент е била ангажирана с това да представлява техните интереси пред държавните органи. Кампанията на кооперацията всъщност демонстрира, че 15%, т.е. един съвсем немалък процент от членовете на ССБ, вече нямат доверие в тази организация. И г-н Долапчиев оцени това поведение на ръководителите на НПКСБ еднозначно като опит за уронване престижа на Съюза на слепите в България. Това точно, а не нежеланието да помогнем на кооперацията, е основният мотив на съюзното ръководство да се обяви толкова твърдо против кампанията за набиране на декларациите.

"Както аз в качеството ми на председател на Съюза представлявам слепите в България, представлявам ги на база на подадена от всеки един молба за членство, а не на основание на някаква друга декларация, така и кооперацията не може да ви представлява на базата на каквато и да е декларация - тя ви представлява единствено на база подадената от всеки един молба за членство в кооперацията. За да докаже своето право да представлява определени икономически интереси на част от хората със зрителни увреждания в България, кооперацията има достатъчно документален доказателствен материал – водени книги, данни за дяловия капитал на всеки член-кооператор и т.н. Като представител на икономическите интереси на определена част от обществото тя е получила статут на национално представителна организация - това, а не някакви декларации, са истинските доказателства за нейната значимост."

Основният проблем, пред който днес се изправя НПКСБ, не е проблемът за доказване на необходимия брой членове, а е проблемът за структурите. По действащата нормативна уредба, за да бъде дадена организация на хора с увреждания призната за национално представителна, тя, освен минималния брой от 1600 члена, трябва да има и свои структури поне в 30% от общините в България. НПКСБ не е развила такива структури. Досега навсякъде регионалните и териториалните структури на ССБ са оказвали пълно съдействие на кооперацията, но това не й решава проблемите.

Г-н Долапчиев изрази съжалението си за по-грубия тон в първото си писмо, както и за това, че с тези дискусии само се "разбунва кошера", а от тях нито една от организациите не може да има някаква полза. Той изрази твърдото си убеждение, че и в България проблемът с националното представителство трябва по принцип да се решава така, както се решава във всички европейски страни. В тези страни като национално представителни по проблемите на незрящите се признават само съответните национални съюзи на слепите. Около Съюза на слепите в България се изграждат различни сателитни организации, те имат своята роля, те извършват определени дейности в полза на нашите зрително увредени граждани, но те не могат да претендират и да изземват националното представителство от ССБ. В България има около 40 000 неправителствени организации, естествено е, че на масата на преговорите с държавните институции не могат да се съберат всички и именно поради това се създават критерии и механизми за получаване на статут на национално представителни организации. В момента има създадена от правителството работна група, в която участва и председателят на Съюза. Не е изключено броят на членовете да остане един от основните критерии за получаването на такъв статут. Но всичко това е занапред.

Г-н Долапчиев оцени усилията и желанието на регионалния председател на софийската организация на ССБ г-н Асен Алтънов, целящи да се смекчи остротата на ситуацията. Освен това Управителният съвет на Съюза на слепите е излъчил група, която да работи в същата посока, но за съжаление и до днес сближаване на позициите не се забелязва.

След това от страна на присъстващите на събранието членове на ССБ, които в голямото си мнозинство

са и членове на НПКСБ, бяха отправени много апели към председателя на кооперацията да се спре кампанията за подписване на въпросната декларация, но те останаха без отговор.
На предложението на Георги Минчев да се свика управителният съвет на кооперацията и дори извънредно общо събрание г-н Кърлин не се ангажира с категорично становище, но потвърди, че ако е необходимо, ще бъде направено каквото трябва.
След това, вече извън темата на събранието, от присъстващите бяха зададени въпроси и към председателя на ССБ - като например за размера на месечното му възнаграждение, колко хора работят в Централно управление на Съюза и какви дейности извършват регионалните и териториалните структури на организацията.
Г-н Долапчиев отговори на въпроса за неговата заплата, като обясни, че тя се равнява на три пъти средната за системата на ССБ заплата или изразено в цифри около 1200 лв. Същият въпрос беше зададен и на г-н Кърлин, в отговор на който той първо се пошегува, като контрира с въпрос, че ако каже, че получава 20 000 лв. дали това ще удовлетвори питащите. След това вече сериозно обясни, че този въпрос може да му бъде зададен на събрание на член-кооператорите, а не на членовете на регионална организация на ССБ.
Председателят на ССБ говори и за цялостната дейност на Съюза, и за борбата, която води съюзното ръководство за защита правата на слепите в България.
В заключение председателят на РСО София Асен Алтънов за сетен път изрази своята болка от получилия се конфликт и несъгласието си "слепите хора да се притесняват, тревожат и разделят по такива поводи". Той отново призова г-н Кърлин да оттегли декларацията, но отговор и този път не се получи.
Така стоят нещата към 5 юли. Как ще се развие конфликтът и по-важно кога и по какъв начин ще започне да затихва - тепърва предстои да видим.

Димитрина МИХАЙЛОВА

ОЧЕРК "Шило в торба не стои"

Ангел СОТИРОВ
Снимки: Стефан СТОЙЧЕВ

Ако прочете този текст, професор Владимир Радулов сигурно ще бъде силно удовлетворен, че и в България най-после слепите успешно се занимават с животновъдство. Темпераментният професор повече от три десетилетия се опитваше да убеди различни организации и институции, най-вече Съюза на слепите в България и Министерството на образованието, че и в нашата страна хората с нарушено зрение могат успешно да упражняват селскостопански труд. И ето един мой колега, бивш работник в ПП "Успех" Пловдив и Варна, без може би въобще да знае за тезите на проф. Радулов, от три години отглежда кози.
Преди двайсетина години попаднах на някаква статистика, че около 70 % от американските предприемачи са бивши безработни и са станали бизнесмени по принуда. Така става и със съсъдбеника Минко Пенев, чийто шурей Вълко Шопов, стар ерген, се преселва малко прибързано в по-добрия свят и му "завещава" петнайсетина кози.
Слабовиждащият и тежкочуващ гръмогласник Минко живее със съпругата си Елка и двамата си сина Пламен и Емил в село Войводиново, Пловдивско. Козето стадо е понамаляло и сега се състои от пет

кози, два пръча и две ярета. Намираме зрително и слухово затруднения кози пастир до помпената станция на селото, където пасе своите любими животни. Приятелят ми Стефан Стойчев веднага се втурна да фотографира моите персонажи, без да чака допълнителни указания от мен. Изненадани сме доста, че въпреки своите 71 години, Минко препуска като истинско жребче с козята "кавалкада".

Отиваме за малко на гости в дома на колоритния войводиновец. Вместо кафе, както може би е редно, поднасят ни варено козе мляко, което посоляваме. На масата има и чиния с класен сух салам. След това любезният домакин ни предлага и кафето, пак с козе мляко. Не сервират бира, макар че чинията със салама у мен да отключва точно такива очаквания, за да не дразнят фотографа, който шофира колата ми и не бивало да се докосва до какъвто и да е било алкохол. Всъщност истината изскочи след малко – нашата бира била изпита от майстора, който им боядисвал жилището и който ги въоръжил с този твърде солиден аргумент.

"Пасенето на козите, изобщо грижите за тях, ми действа като лекарство. А и подпомагам семейния бюджет, а също и семейството на женения ми син Пламен" - уверява ме нашият домакин - козевъд. Наистина, поради терапевтичните занимания на колегата Минко, като че ли малко страда неговата невиждаща половинка 69-годишната Елка, която е и пооглушала доста. Няколко часа на ден тя остава съвсем сама. Но радиото и телефонът заместват донякъде общуването й със съпруга, който е и всеотдаен неин асистент. Въпреки слепотата и частичната глухота, Елка е в добро настроение, шегува

се с нас и със своя съпруг, дори и със самата себе си.
Навремето Елка беше голяма хубавица и с много благ характер. Почти всички тогавашни ергени бяхме доста хлътнали по нея. Освен добра работничка тя дълги години беше и активна спортистка.
Едно от трите кучета, макар и доста дребно, е също така гръмогласно и бойко като своя стопанин. Съседите им правели забележка заради силния лай на това куче, но Елка ги контрирала твърде успешно: "Вашите кучета да не пеят като славеи?".

В село Войводиново отглеждането на животни от хора с нарушено зрение изглежда има добри традиции.
"Преди години твоят полузрящ приятел Хюсеин Мустафов" - припомня ми опереният козар - "също отглеждаше животни - 15 овци. Аз пък имах само 5 овци и ги пасяхме заедно с Хюсеин" - продължи обясненията си бившият овчар. И Минко, като прословутия пловдивски свинар-милионер Георги Гергов, няколко години е бил дори и в свинарския бизнес. Продавал е до 50 прасета на година, но ми се струва, че не е забогатял чак като своя земляк. Сигурен съм, че нашият премиер Бойко Борисов, който призовава за отглеждането на агнета и саденето на картофи, ще приветства тези отявлени последователи на неговите почини от село Войводиново.
Минко е роден в търговищкото село Гърчиново и от дете има силно увредено зрение, а през последните 15 години и слухът му доста намалява, и сега му се налага да ползва слухов апарат. Основното си образование получава в училището за слепи "Николай Островски" – сега Училище за деца с нарушено зрение "Луи Брайл", където придобива и професионална подготовка по кошничарство. Тъкмо в това училище той се сдобива и с твърде симпатичния прякор "Конят". Според едни прозвището му е лепнато заради неговата конска походка, според други – защото е бил отзивчив и неуморен придружител на много от своите напълно слепи съученици.
Момчето от село Гърчиново сякаш никога не се срамува от слабото си зрение, което и на него е създавало проблеми както във всекидневния бит, така със сигурност също и в професионалните му дейности. Ето и сега понякога губи някоя коза, но тя впоследствие се смилява над своя собственик и покорно се завръща в неговата къща. Някой път помагат и съселяните на Минко при откриването на самоотлъчилите се от стадото палави "медикаменти".

Минко Пенев е оптимистичен, общителен и с чувство за хумор. Понякога той много бързо се пали, макар че е с добро сърце и със силно развито чувство за справедливост. И сега се ангажира здраво за различни каузи, борбен е и отстоява твърдо и агресивно своите интереси и интересите на своите съседи.
Изпращат ни с по една бутилка козе мляко и по един розов божур. И вероятно като някаква самооценка заръката на Минко е заглавието на този текст непременно да бъде "Шило в торба не стои". Обещаваме да им гостуваме за по-дълго след време и да им донесем списанието с текста за козарските занимания на неподражаемия слабовиждащ самолечител, а също и с портретна снимка на Елка и Минко. Даваме си дума, че при следващата ни среща непременно ще пием и бира.

ПОДАЙ РЪКА Среща на два свята

Сигурно мнозина от нашите читатели са гледали на екрана на TV7 епизодите от сериала "Кантора Митрани". В хода на реализацията на тази продукция екипът, който я осъществява, се прониква дълбоко от проблемите на незрящите, извън тези, които се показват на екрана, и спонтанно решава да използва нарасналия интерес към тази проблематика, за да даде и своя личен принос за подобряването на възможностите на незрящите за по-добър, по-самостоятелен и по-достоен живот. Така възниква кампанията "Подай ръка".
Кампанията "Подай ръка" е за достойнството и непознатия свят на хората без зрение или тези с нарушено зрение. Целта й е не само да събере средства, с които да им се помогне да открият посоките в тъмнината, но и да се покаже техният пълноценен живот, с надеждата, че и те ще ни дадат ново знание и усещане за света, който ние виждаме, но не винаги разбираме.
В рамките на инициативата са предвидени две събития - спортен празник и аукцион, благотворителна разпродажба на произведения на различни майстори на четката и боите.
Инициатор на кампанията е Optimists Company с партньор MediaProEntertainment и с основен медиен партньор - TV7.
През юни се проведе публичен търг - благотворителна разпродажба на произведения на изкуството. Събраните средства ще бъдат насочени за подпомагане на хората със зрителни увреждания.
Имаше в тази разпродажба и нещо извънредно необикновено. Беше реализирана една много интересна, много новаторска идея, представляваща съвместна партньорска работа между невиждащ човек, който разказва, и художник, който рисува. Картината, която на аукциона получи най-високата оценка на присъстващите и за която беше заплатена и най-високата цена, беше резултат от съвместната работа на един от най-изявените български художници Греди Асса и нашия колега Йордан Младенов.
Ето защо помолих за кратък разговор Йордан Младенов, който любезно се отзова на моята покана.

- Как стана така, че се включихте в кампанията?
- Включих се на сравнително късен етап. Кампанията вече беше стартирала. Това, което знам за нея е, че идеята е да се съберат пари, които след това да се използват за закупуване на помощно-технически средства за незрящи хора в България. Организаторите на кампанията са изявили желание да се срещнат с трима слепи, които да опишат картина, която те биха мечтали да видят или такава, която е в тяхното съзнание. Когато се свързаха с мен, те вече се бяха спрели на Кристина Александрова и Любомир Сребрев. Аз не само, че не отказах, но бих казал, че с ентусиазъм се съгласих, защото тази идея много ми хареса. Помислих си, че ще бъде много интересно един сляп човек да разказва своите представи за света, такъв какъвто го вижда, а един голям художник да ги нарисува. Как художникът ще възприеме

разказаната картина, как ще я възпроизведе и това как тя ще се възприеме от другите хора. В края на краищата и това имаше значение, тъй като тази именно картина трябваше да участва в търг и да бъде продадена. И така, включих се с удоволствие, още повече че аз винаги в съзнанието си съм имал една картина, която от много време си мечтая да видя.

- Какво се случи после?

- Обади ми се Виолета Генджелиева, която е продуцент на филма "Кантора Митрани", и доколкото знам е и пиар на кампанията "Подай ръка". Определихме си среща, на която вече и в компанията на Греди Асса аз трябваше да опиша моята картина. Честно казано се притеснявах, защото си мислех, че задачата ще бъде трудно изпълнима. Така на чаша чай аз разказах картината, която е в моето съзнание.

- Ще я споделите ли и с нашите читатели?

- Реките и язовирите са стара моя любов. Много пъти съм си се представял седнал край неголяма река, пред нея едно просторно поле с много зеленина, а до мен едно диво зайче пие вода. На отсрещния бряг лежи лъв, а на 15-20 метра от него си пасат, необезпокоявани от нищо, сърнички и еленчета. Лъвът не застрашава нито мен, нито еленчетата, зайчето не се страхува от мен. Цари пълно спокойствие, пълна релаксация, никакъв антагонизъм, никой с нищо не притеснява другите и една прекрасна природна картина... Зад мен, на около 100 метра, се вижда гора, която не е величествена, но е много красива и истинска. Гората е от лескови дървета. Според мен величествената гора понякога внушава страх, а тази от моята представа всява спокойствие, може би защото в нея има много зеленина и сенчица.
Такава картина аз извиквам в съзнанието си винаги, когато съм под силно психическо напрежение. Аз се потапям в нея и по този начин се възстановявам. Пренасям се на това място - е, лъвът обикновено го няма край реката, дори имам усещането, че не за пръв път съм там. При много силно психическо напрежение 15 минути релакс на това място ми създават усещането, че съм спал непробудно поне 6 часа, толкова се чувствам отпочинал и бодър. Исках това мое чувство, това мое усещане художникът да успее да улови и да предаде.

- Колко време беше необходимо и как работехте с Греди Асса?

- Аз му описах картината в рамките на около двадесет минути. Притеснявах се дали достатъчно ясно съм обяснил, дали той напълно ме е разбрал... Той ме слушаше, без да ме прекъсва. Каза ми, че идеята е много хубава и дори спомена за друг художник, който е нарисувал картина, наподобяваща по някакъв начин тази, която ние ще създаваме. От Асса научих, че става дума за френския художник Анри Русо-Митничаря – на една от картините му е изобразен изправен лъв, пазещ легнала до него жена с китара. Според Греди Асса моята идея е още по-интересна и той каза, че се надява, че ще съумее да я пресъздаде на платното. Предложих му да наречем картината "Кътче от рая".

- Само с тази ваша среща ли се получи картината?

- За 6 дни картината беше почти завършена. После отново се срещнахме и филмирахме тази среща. На нея още веднъж обсъдихме картината. Художникът сподели, че е вложил в нея и нещо от себе си, което според мен, пък и според другите, направи картината още по-интересна.

- Какво е то?

- Той беше нарисувал една спокойна и релаксираща картина, каквато аз му бях разказал, но тя по интересен начин може да бъде видяна и от друг ъгъл, тъй да се каже с главата надолу. Ако картината се завърти на 180 градуса, ще се види, че спокойната река става небе, а небето става една голяма, бурна река, която се влива в морето. Тази идея си беше чисто негова, но тя по особен начин контрастираше с моите представи и имаше поразителен ефект.

- Как се работи с такъв голям художник?

- Той е много интересен човек. Много внимателен и концентриран. С голямо търпение ми разказваше картината. Излъчва спокойствие и сигурност. Когато му благодарих, че се е включил в тази кампания, той съвсем простичко отговори, че не би могъл да откаже подобно нещо.

- На благотворителната разпродажба вашата картина се продаде най-скъпо. За това колко е ценна тя недвусмислено говори и цената, на която беше продадена. Обявената начална цена беше 1000 лв., а се продаде за 2500 лв. След тази впечатляваща реализация Греди Асса сподели удоволствието от работата си с вас и допълни, че картината е станала такава, защото и двамата сте вложили в нейното създаване много истински чувства, лични преживявания и разбира се усилия. В двете лица на картината той вижда символиката на ненадейно връхлитащите ни резки промени в живота. Той чувства, че и в неговия живот след рисуването на тази картина е станало

точно така. Вероятно в някаква степен е проникнал във вашия свят…

- Да, може би. А може би и аз в някаква степен, макар и мъничко, навлязох в света на художника и поради това даже леко ми беше мъчно, когато след аукциона все пак трябваше да се разделим с картината. В крайна сметка тя не беше наречена "Кътче от рая", което беше моето пристрастие, а получи едно наименование много по-съответстващо на съдържащото се в нея послание. Нарекохме я "Среща на два свята".

Безкрайно съм доволен, че благодарение на него, на Греди Асса, се реализира една моя дълго спотаявана идея. Благодаря му за отзивчивостта, спокойствието и търпението. В заключение ще завърша с това, което сподели на аукциона художникът Греди Асса: "Животът на човека често се преобръща. Да, така е в живота. Затова точно по този начин съм нарисувал картината. В това няма нито грам стремеж към шоу изяви. Контактът с този незрящ човек ми даде много повече, отколкото бих могъл да си пожелая".

Димитрина МИХАЙЛОВА

ПРОЕКТИ "Поглед към бъдещето през очите на историята"

В резултат на спечеления проект "Поглед към бъдещето през очите на историята" 45 членове на Съюза на слепите в България посетиха знакови исторически места в нашата столица. В продължение на два дни – на 27 и 28 юни тази година, представители на регионалните организации от Монтана, Смолян, Пловдив и София имаха възможност да разгледат и да се докоснат до исторически светини и известни паметници, символи на българската държавност. Мероприятието бе организирано перфектно от Кеворк Кабзамалян, с настаняване и храна в хотел "София плаза", с преходи с автобус до всеки обект, с посрещане и обслужване от екскурзоводи. Участниците в проекта изказват своята дълбока благодарност за организацията и пожелават на работещите по проекта много здраве и сили, за да има и в бъдеще следващи подобни чудесни проекти.

В първия ден участниците дебаркираха на територията на **Военноисторическия музей**, където на огромна площ на открито имаха възможност да се запознаят с реални експонати, които са били на въоръжение в Българската армия допреди около 10-15 години. Изложени са танкове - от легендарния Т 34, познат ни от културния преди години филм "Четиримата танкисти и кучето", до по-модерните Т 54, "Тигър" и др. Бойни вертолети, ракетни установки, самоходни оръдия и изтребители "МИГ" предизвикаха възхищение у присъстващите и много спомени от славните времена в казармата за част от мъжете, служили в нея. След това всички се разходиха в сградата на музея.

В първа зала са експонатите от тракийската военна история по нашите земи, сред които се откроява тракийски бронзов шлем, изработен в Коринт, и много части от въоръжения, характерни за траки, гърци, славяни и прабългари. Възстановката показва дървени лъкове и оръжия, типични за славяните, и металните копия и плетените от халкички ризници на прабългарите. Лък, за който се предполага, че е принадлежал на Атила предизвика особено силен интерес. От времето на цар Симеон и могъщата Първа българска държава, граничеща с три морета, е изложената каменна колона с надписи, величаещи славата на България. Интерес предизвикаха и оригиналните експонати от Първото и Второто българско царство – ризници, шлемове, меч от битката при Върбишкия проход и дори катапулт с каменни снаряди, с който са били поразявани крепостите на врага. Успешната битка на цар Калоян срещу кръстоносците на Балдуин Фландърски също е представена с много артефакти от онова време. Османската инвазия слага края на Второто българско царство. Следват мрачни столетия за

всички християнски държави в Югоизточна Европа. От този период са запазените турски двураменни брадви и първите образци на огнестрелно оръжие - фитилни кремъчни пушки, пушки тип "бомбарда" с дървени крачета, защото били големи и тежки, и др. В мрачните години на робството защитник на българите са хайдутите. В музея са запазени много техни униформи и оръжия. Те са ръчно инкрустирани, изключително красиви, символизират святостта на мисията на народните закрилници. Борбата за културно и църковно възраждане води до логичния извод, че истинското освобождение може да се постигне чрез всеобщо национално въстание. Георги Сава Раковски е един от апологетите на тази идея. В музея е запазен оригиналният му балтон, капсулните пистолети и куртката на неговия телохранител в Първата българска легия.
Участниците в проекта притихнаха пред една българска светиня – отрязаните коси на Апостола на свободата Васил Левски и сребърното кръстче, с което той никога не се разделял. Копието на черешово топче, ехтяло в сраженията на Априлското въстание, бе докоснато от много ръце, които сякаш се здрависваха със славната история на Българското възраждане. Тук е и копието на ушитото от Райна Княгиня знаме. Въстанието разтърсва Европа. Русия обявява освободителната за нас война. Участниците в проекта можеха да докоснат лодка, с която руската армия е преминавала река Дунав тогава. Тук са и оръжията на войната. Можеха да се видят както оръжията на руската армия – пушки "Хенри Мартини", "Уинчестър" и "Бердани", така и на българските опълченци - френските пушки "Шаспо", а също и тези, на които е разчитала турската армия - пушките "Круп". Вълнуваща бе възможността да докоснем копие на Самарското знаме с изображения на Тверската Света Богородица на лицевата страна и на Свети свети Кирил и Методий на другата. В музея е изложено копие, тъй като оригиналът е от много фина коприна, на която й остават само 600 часа живот при излагане на светлина. Всички успяха да сложат ръка и на масата, на която е подписано примирието след победата при Одрин. От времето на славното Македоно-одринско опълчение са макетите на паметника на Цар Освободител и на оръдие "Круп", както и оригиналната икона, съпътствала битките на Първи пехотен софийски полк. От музея позволиха да докоснем всички експонати, за които това бе възможно. Вълнуващ бе разказът за капитан Райчо Николов, преплувал Дунав с кратунки, за да даде разузнавателни сведения на руската армия, след това участник и свидна жертва във войните за освобождение и обединение. В музея са изложени негови вещи, сред които и дворянската му грамота. От времето на Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война са представени униформи, оръжия и мундири.
В музея се намира униформата на княз Александър Първи Батенберг, както и облекло на неговия телохранител в разточителен ориенталски стил и пълно бойно снаряжение. Победата на българската армия в Сръбско-българската война легитимира акта на Съединението и то е признато от Великите сили. Тук видяхме и особено ценен трофей – звънеца на тогавашния сръбски крал. От времето на цар Фердинанд Сакскобургготски, с което се слага ново начало на модернизацията на българската армия, са пушките "Манлихер", трофейните гръцки и турски "Маузер" и "Карпано", картечницата "Максим" и макетът на крайцера "Надежда". Ценни експонати са фенерът на Ярослав Вешин и оригиналният документ, с който цар Фердинанд обявява Балканската война на 5 октомври 1912 г. с призива "за да скъсаме робските вериги". От времето на успешните битки при Лозенград и Люлебургаз са шинелът на ген. Радко Димитриев, телефон и телеграфен апарат, пишещата машина на цар Фердинанд и макет на торпедоносеца "Дръзки", торпилирал крайцера "Хамидие". Много интересни експонати от това време бяха кортикът, корабният пеленгатор, скафандърът и моряшките униформи.
Подвигът на Продан Таракчиев със самолет "Блерио", използван за пръв път в света с бойна цел, събуди патриотични чувства у всички участници в проекта. Възстановката на Лозенградската битка по прословутата картина "На нож" бе особено впечатляваща. Не по-малко интересна бе възстановката на артилерийско гнездо в реални размери, с човешки фигури и оръдия, които нагледно показваха как се е воювало през 1916 г. Тежка картечница "Ходжкинс" от Добруджанската епопея напомня, че българският войник не губи битки, а войните ги губят политиците. С гордост екскурзоводът разказа, че след войната, въпреки че България е губеща, с огромно уважение са се ползвали българските войници и офицери. Ген. Вазов е посрещнат със сваляне на всички знамена като герой в Лондон на гара Виктория (Виктория стейшън).
В следващата експозиция бяха представени снимки, карти, знамена, документи и леки оръжия от времето на Втората световна война, средства за защита от химически оръжия и много други от

военната история на България от средата на двадесети век до наши дни.
След толкова истории за битки и победи последва обръщане към духовното.

Следващата спирка от историческия маратон бе посещение на **криптата на храм-паметник "Свети Александър Невски"**, пълна с уникални икони, създавани от X до XVIII век. Понятието "икона" идва от гръцки език и означава "лице". Отначало на иконите е било изобразявано едно лице в червена рамка, символизираща защита. До X век символният цвят е бил и зелен, което е свързано с победата на Христос над смъртта. По това време иконите са се изработвали от дърво, метал и дори мрамор. Покривани са били с восък и след това са били изписвани с естествени бои. През IX век иконата става символ на идеята за свят човек, който е като нас, но живее в небесния свят. Започва и изработването на така наречените процесни икони - големи изображения в рамки, изписани двустранно, с дървени прътове за носене по време на религиозни шествия до свети места по повод религиозни празници. За разлика от днес, разказа екскурзоводът, в древността думата "панаир" е означавала "почитание" и тогава са се правели панаири с цел поклонение пред икони.
Особено интересна и типична за българската иконопис е иконата на Свети Георги Победоносец, изобразен на бял кон. Белият цвят е символ на мъжкото начало, на небето и победата. Интересна е икона на Свети Георги от XV век, в която зад него се вижда фигура на момче – легендата гласи, че светецът е спасил детето от угрозата да го вземат за еничар, известна мракобесническа практика от времето на робството. Не по-малко интересна е иконата на Свети Димитър, изобразен на червен кон. Червеният кон е символ на земята, плодородието и е смятан за женски цвят. Неслучайно стопанската година е приключвала на Димитровден и всички се прибирали по домовете след усилната полска работа. Тогава почвали празненствата и сватбите. Белият и червеният цвят здраво са преплетени и в българските мартеници, а това говори за приемственост на традициите през вековете. Много популярна е и иконата на Свети Иван Рилски – покровителя на българския народ, в която често се изобразяват животни, дори елен – смятан за най-гордия животински представител. Дори еленът се покланя на Свети Иван Рилски в изображенията, което подтиква миряните към смирение и почит пред духовното и вечните ценности.
В мрачните времена на робството иконите стават първия стожер на българската култура и духовност, те са и сигурният пазител на славната история на поробената българска държава. В иконите-поменици,

съставени от три части, във вътрешната част се изписвали поменици – списъци на български царе или на ктитори на българските храмове.
Иконостасът – богато украсената с изкусни дърворезби стена, на която се поставят най-важните икони в българските храмове, е невероятно произведение на средновековните майстори. Обикновено там се поставят ликовете на Иисус Христос и Света Богородица, заедно със светците, покровители на поминъка в съответния район. Над иконостаса винаги има дървен кръст, който символизира изкуплението на човешките грехове от саможертвата на Христос.
След криптата групата посети и **храм-паметника "Свети Александър Невски" - най-големия православен храм на Балканите**. Свети Александър Невски е живял през 1220-1263 г. и е известен като покровител на славяните. След Освобождението на България признателният български народ се включва активно с дарения в мощната национална кампания за изграждането на храма. Въпреки трудните години на войни и изпитания, в началото на XX век храмът е построен и е осветен през 1924 г. Известният художник Иван Мърквичка и неговите ученици са активни участници в изписването на импозантната сграда на храма. В строителството са вложени скъпи и изключително красиви материали - мрамор, гранит, благородно дърво. Поразява с архитектурата си, с красотата на вътрешната уредба, с уникалните стенописи, с патриаршеския трон и трона на монарха - символ на устремилата се към възход възродена държава.
Позлатените кубета се виждат отдалеч и приканват всички към молитва. Легендата гласи, че тежкият бавен звук на голямата камбана символизира стенанията на българския поробен народ, а звънките бързи удари на малките камбани са тропотът на конете на руската армия, тръгнала на помощ. Храмът е величествено средище на българското православие и безспорно е много притегателен за хиляди туристи и богомолци, които го изпълват всеки ден.
Препълнена с емоции и впечатления, групата се прибра в хотела и след кратка почивка се събра за галавечеря с много песни, танци и настроение. Представителите на Пловдив, Монтана и Смолян се отличиха с виртуозни музикални изпълнения. В проведената викторина РСО София спечели първо място с участника си Даниела Дамянова, а РСО Пловдив се отличи с две втори места с равен брой верни отговори, дадени от Кирил Дамянов и Стойчо Стойчев.

В ранната и прохладна утрин на следващия ден участниците в проекта се отправиха към **Националния исторически музей** в квартал Бояна. Сградата е построена през 1974 година като правителствена резиденция. Националният исторически музей, създаден през 1973 г., се помещава първоначално в

сградата на Съдебната палата, но през 2000 година се премества в сградата в Бояна, а Съдебната палата се връща на органите на българското правосъдие.
Импозантната експозиция обхваща стотици експонати, като групата от ССБ се спря пред най-интересните, за които екскурзоводът направи увлекателни беседи. Тук е най-старото обработено златно съкровище в света – датирано от 5000 години преди Христа. Открито във Варненския некропол, то поразява с майсторството на древните ювелири. Датировката е направена в Германия, така че всякакъв местен субективизъм е напълно изключен. Но фактът си е факт – то е с 2000 години по-старо от съкровищата на Египет и е от времена без писменост, така че датировката е направена по костите, открити в 274-те гроба на некропола.
Важно е да се отбележи, че тогава далеч по-ценна от златото е била солта. Този, който е притежавал и добивал сол е бил много богат и влиятелен. В некропола различните гробници доказват, че и на древните не е било непознато социалното разслоение - едни са погребвани със скъпи вещи и принадлежности, други съвсем скромно. Около 3000 години по-късно този народ сякаш изчезва, може би прогонен от природен катаклизъм – потоп или бедствие. По културата, следи от която са оставили, се предполага, че са се преселили на остров Крит и са дали началото на Критско-Микенската цивилизация. Друга легенда свързва този народ с народа на древната Атлантида. Съкровището наистина е много красиво и е на 7000 години, подобно нещо няма никъде другаде.
В Националния исторически музей е и най-старото златно съкровище от времето на траките - съкровището от село Дъбене, датирано от 4000 години преди Христа, с цяло хилядолетие по-старо от битката за Троя и от времето на древния митичен певец Орфей, скърбял неутешимо по своята Евридика.
След възхитата от съкровищата групата се спря пред останките на вампира от Созопол, изложен самотно в музея, разделен от своята "вампирка" – вторият открит в Созопол скелет със забит в сърцето железен кол е женски.
След това групата разгледа много експонати от епохата на траките и римляните – статуи, съдове, амфори, ритони за вино, мозайки, накити – всички те спасени в непрекъснатото състезание на археолозите с иманярските набези. Траките пиели виното чисто, а римляните и гърците го разреждали с вода. Интересно е, че преди влизане в залите за пиршества древните предвидливо оставяли навън своите оръжия – практика, която днес невинаги се спазва и поради това често има лоши последствия.
Друга рационализация е статуята на римски император, съзнателно изградена без глава – при смяна на владетеля се сменяла само главата, удобен начин за пестене на средства и материал.
В залата, посветена на епохата на Първото и Второто българско царство, чуждите туристи с удивление установяват, че средновековната българска държава е мощна и силна, обхваща четири пъти по-голяма територия от тази на днешна България. Таванът на залата представлява дърворезба, изобразяваща слънцето – типично за тревненската резбарска школа.
Археологическите факти и последните исторически открития потвърждават, че българска държава е имало повече от 500 години преди 681 г. Първите българи произхождат от земите на Памир, на север от Хималаите, и са пренесли древната си високоразвита цивилизация в днешните си европейски земи.
Плиска – първата столица на европейска България, с мраморните си дворци е модерен град, с развита канализация и снабдяване с вода, дори със специални въздухопроводи с горещ въздух. По-късно, след падането ни под чужда власт, завоевателите започнали да правят от мрамора вар – още един пример за неуважение към създаденото от хората преди нас.
В тази зала се намират и артефакти, документиращи създаването на българската азбука, спомогнала за културния разцвет на множество славянски народи. Интерес предизвиква надгробната плоча на родителите на цар Самуил, открита в Охрид -тогавашната столица на България. Изложени са мощехранителница с мощи на светец, богато украсена със злато и сребро, резбована порта от Рилския манастир от XIV век, дарохранителница за съхранение на нафора – изсушени хлебни късчета, символизиращи тялото Христово.
Следват мрачните години на робството, сложило край на развитата в културно и цивилизационно отношение българска държава. Но народът оцелява и в музея се намират препис от историята на Паисий, сложила началото на нашето Възраждане, както и много средновековни икони. Иконописците се отдавали на творчество сред пост и молитва, посвещавали се на духовното и вярвали, че ръката им се движи от Бог. Тук има копия и документи от епохата на Възраждането, одежди на въстаници от

Априлското въстание и копие на Санстефанския мирен договор. Изложен е така наречения руски кръст с наклонена диагонално долна напречна част. Тази наклонена част в издигнатия си край символизира доброто, а в долния си край – злото. Тук е и камбаната, подарена от император Александър II на Преображенския манастир в чест на славната победа при връх Шипка, където българските опълченци и руските войни успяват да победят 6 пъти по-многобройна и въоръжена турска армия. Всеки посетител притихва при мисълта за хилядите, паднали жертва, за да ни има нас, българите.

След кратка почивка и обяд с предоставената от хотела суха храна участниците в проекта се отправят към **Боянската църква** – един уникален паметник на световното културно наследство. Построена в Средновековието, пристроявана през годините на робството, църквата е с ниска порта, за да не влизат поробителите с коне и да я оскверняват.
Изображенията на севастократор Калоян и съпругата му Десислава, пресъздадени живо и реалистично с красивите си одежди, са може би първият стенопис, разчупил строгия църковен канон и дал началото

на Европейския ренесанс. Севастократор е титла на областен управител – в случая на област Средец. Владетелят е внук на предводителя на Сръбското кралство и братовчед на българския цар Константин Тих. Изградил е църквата в Бояна като семейна църква, изписана богато от средновековния боянски майстор иконописец, пред чийто талант посетителите на храма се прекланят и до днес. Първата и най-стара част датира от X-XI век, втората е от XI-XII век, а някои от стенописите са от XIII век. Красиви са изображенията на Архангел Гавраил, на Тайната вечеря, в която Христос угощава присъстващите с разчупени късове хляб. На масата има и чесън – антибиотика на българското общество през средните векове. Докосването до стенопися, изобразяващ Свети Иван Рилски, бе особено вълнуващо. В църквата са разположени две дъгообразни ниши, всяка от които изписана със светци, покровителстващи женското и мъжкото начало. На едната са изобразени Света Богородица, Света Варвара, Света Петка, Света Неделя, а на другата Свети Георги, Свети Димитър, Свети Николай Чудотворец. Те са пазели храма от зли сили, а в нишите вероятно е следвало да бъдат погребани двамата ктитори. Притихнали пред величието на Боянската църква, си дадохме сметка, че сме наследници на достоен и талантлив народ и следва да пазим и уважаваме това, което са оставили предците ни.

Автобусът скоро потегля към **един от най-красивите манастири около София – този над квартал Драгалевци, наречен на Света Богородица**, сгушен в красива местност сред вековна гора високо в планината Витоша. Още с влизането в двора на храма сме поразени от красотата на внушителните сгради на манастира, богато украсени и добре поддържани. Дворът е целият в цветя, кое от кое по-хубави и уханни. Птички весело пеят в потъналата в зеленина гора. По калдъръмените алеи стигаме до извор с лечебна според легендата ледена планинска вода. Пийваме по глътка и измиваме лицата си, а може би и душите си, натежали от светска суета.
В манастира има три монахини и един свещеник, които с много труд поддържат цялата красота наоколо. Посреща ни сестра Анастасия и притихнали разбираме, че отново съдбата ни показва, че неведоми са пътищата Божии. Сестра Анастасия е дъщеря на Петър Евангелатов, чийто глас всички познаваме от говорещите книги на ССБ. Божият промисъл отново е събрал хората с увредено зрение и тези, които винаги са им помагали. Сестра Анастасия увлекателно разказва историята на манастира. Първата му сграда е построена през XIV век по времето на цар Иван-Александър. Той дарява

манастира с така наречения Витошки хрисовул - специална грамота, написана със златни букви като символ на почетното място на храма в софийския регион сред 40-те манастира, формиращи Софийската Света гора.
През XV век е построена новата църква, от този период е и съхраняваното в манастира красиво евангелие, украсено със златен обков. След турската инвазия манастирът е опожарен, но по-късно отново е възстановен. Тук се е крил и Васил Левски, а игуменът отец Генадий е бил в ръководството на Първата българска легия, като по-късно е предводител на въстаниците от София по време на славната Априлска епопея.
В местността Паша бунар над манастира е водосборът на кристалната вкусна витошка вода, от която и до днес обителта се снабдява. През 1932 г. по времето на екзарх Стефан тук е построена и патриаршеска резиденция, в която доскоро е отсядал и патриарх Максим. През 1950 г. Кремиковският манастир е превърнат във военна база и всички монахини идват в Драгалевския манастир, който става девически. Днес сестрите посрещат всеки дошъл за молитва с блага дума и мъдър съвет. Големият празник на манастира е на 15 август – Успение Богородично, когато дворът се изпълва с хиляди богомолци, дошли да потърсят утеха и упование от Божията майка. Запалваме свещички за живи и мъртви и потегляме обратно.
След кратка почивка в хотела се отправяме към Театър 199, където се наслаждаваме на майсторската игра на Тодор Колев в комедийната постановка "Умирай лесно?". В нея по весел и забавен начин са интерпретирани съвременните емигрантски неволи на потърсилите по-добро бъдеще и опитите на малкия човек да надвие безумните правила на бюрокрацията.
Уморени и доволни, участниците в проекта се прибират за късна вечеря, а на сутринта коментарите не спират, всички се чувстват обогатени с впечатления и познание за славната история на България. Първата група потегля към дома, а в хотела очакват представителите на Варна, Бургас, Русе, Стара Загора и другите организации.
Проектът "Поглед към бъдещето през очите на историята" продължава. Всички си пожелаваме той да не свършва и очакваме нови срещи със славни места и събития.

Диана ДАР

ПРОФЕСИОНАЛНО Секция на масажистите с нарушено зрение към ССБ

На 7 юли 2012 г. бе създадена Секция на масажистите с нарушено зрение към Съюза на слепите в България. Присъстващите избраха ръководство в петчленен състав с председател Асен Алтънов и управителен съвет - Диана Минчева, Костадин Сковарданов, Юлиан Родопски и Даниела Манова (преподавател в Медицински колеж "Йорданка Филаретова").
Отчитайки факта, че тази професия е много популярна сред незрящите и в днешните икономически условия тя предоставя шанс за трудова реализация, учредителите си поставят следните цели:
- запознаване на обществото с качеството на подготовката на слепите масажисти и разпространяване на примери за тяхната реализация;
- предоставяне на информация за мненията на работодатели на слепи масажисти и техни клиенти;
- изработване на сайт, на който да се качи необходимата професионална и автобиографична информация, с цел максимално улесняване достъпа на работодателите до нея;
- провеждане на срещи с Министерство на здравеопазването, туристически асоциации, санаториални сдружения и заведения и други с цел изграждане на трайна политика на партньорство;

- събиране на по-подробна информация за незрящите масажисти в страната.
Председателите на регионалните и териториалните съюзни организации са инструктирани да събират и предоставят на електронен носител информация за масажистите по места. Тя включва:
1. Име, презиме, фамилия, възраст.
2. Завършено образование в МК "Йорданка Филаретова", курс по масаж в НЦРС Пловдив или на друго място.
3. Трудов стаж по специалността.
4. Лицето работи или не работи.
5. Къде желае да работи масажистът - в населеното място, където живее, в близко населено място с транспортен радиус ..... км, готов е да работи в цялата страна.
6. Телефони, имейли и други средства за комуникация.
Ако сте незрящ масажист, притежаващ валидно свидетелство, което Ви позволява да упражнявате тази професия, можете да се свържете със служителите на ССБ по места и да предоставите тези данни.

СРЕЩА Отново в Пловдив среща с Генко Изворски

Ангел СОТИРОВ
Снимка: Виктор ИЗВОРСКИ

011 година в клуба на пловдивската регионална организация на Съюза на слепите в България (ССБ) почитатели на художественото слово се срещнаха с шуменския невиждащ писател Генко Изворски. Само след 13 месеца, на 28 юни тази година, пак на същото място и почти пред същата аудитория шуменският творец представи най-новата си книга "Големият сняг". Тя съдържа пет разказа и една новела, чието заглавие е заглавие и на сборника. Поетът и издател Славчо Николов прочете откъси от въпросната книга. Читателите на творчеството на несъмнено талантливия белетрист от Шумен го обсипаха с въпроси и добри думи за неговото литературно творчество. На моменти дори дискусията напомняше на ускорен курс за творческо писане. Книгописецът почти изповедно разкри пред своите слушатели и някои тайни на писателската професия. Редакторът на списание "Звук и светлина"

Снежанка Кирчева за малко да затрудни госта ни с въпроса си как той ИЗМИСЛЯ собствените имена на своите героини. А поетът Здравко Лекишев със своите остроумни въпроси и забележки към писателя допринасяше силно за непринудената и ведра атмосфера на срещата. Пловдивските фенове на Генко Изворски му пожелаха и други нови книги, и пак да ги представя пред тях. Нашият гост даже разказа накратко и за няколкото нови романа, върху които работи под пълна пара в момента. Според поетът и директор на Издателство "Български писател" Гриша Трифонов, строг редактор на трите последни книги на Генко Изворски, уж имало в последно време голям глад за романи и той неуморно динамизирал романописеца. Георги Генов и Джеватин Мустафов пък препоръчаха горещо на Генко Изворски неговите четири книги непременно да бъдат качени на www.alteraforum.net, а също и в електронната библиотека на Националното читалище "Луи Брайл", за да бъдат тези книги още по-достъпни за своите потенциални читатели. На път е сякаш да се срине и поредният мит за "карантината" над литератора-опозиционер в средите на ССБ. Може би и други структури на ССБ съвсем скоро ще последват примера на пловдивчани и ще се окуражат за реални срещи с шуменския прозаик-бунтар.
Промоцията на "Големият сняг" бе широко рекламирана от най-тиражния южнобългарски вестник "Марица" и от радио "Пловдив". Непосредствено преди промоцията г-н Генко Изворски даде пространно интервю за пловдивската "Нова българска телевизия", което бе излъчено от нея многократно в продължение на няколко дни. Репортер от телевизията взе интервю и от поета Данчо Данчев, председател на местния литературен клуб "Следа", по чиято покана гостува и мадарският майстор на изящната словесност. Към именития гост проявиха интерес и представители на още девет печатни и електронни медии посредством своите сътрудници, редактори и кореспонденти. За изключителния медиен интерес към писателя Изворски особено голяма заслуга има неуморният и опитен Георги Генов, председател на Комисията за връзки с обществеността към пловдивския регионален управителен съвет на ССБ.
Генко Изворски е роден в София на 3 юли 1949 година, но цели 13 години живее в шуменските села Салманово и Дибич, където работи неговият баща. Именно село Салманово е прототип на село Кънено, което често срещаме в неговите творби. Той е възпитаник на Шуменския висш педагогически институт, в който завършва българска филология. На 20 години Генко загубва зрение в резултат на злополука при едно ловджийско състезание. Вече напълно сляп той започва работа в шуменското специализирано предприятие на ССБ като обикновен синеблуз работник с висше филологическо образование, а само след една година е избран за платен председател на Заводската организация на ССБ в това предприятие. Повече от 15 години е управител на същото предприятие. Литературните дарби на председателя Изворски са забелязани от талантливия невиждащ поет Георги Братанов, тогава главен редактор на списание "Зари", който го насърчава в неговите белетристични опити - очерци и разкази. И ето - от почти четири години Генко Изворски е пълноправен и продуктивен член на Съюза на българските писатели. От началото на тази година художникът на село Кънено е вече независим интелектуалец на свободна практика и изцяло се е отдал на литературните си занимания.
За читателите на "Зари" вероятно ще бъде интересно да получат информация и за останалите книги на талантливия съчинител на прозаически текстове Генко Изворски. И да припомня, че за големия наш поет Любомир Левчев "прозата е хлябът наш насущний". И така, през 2000 година се появява на бял свят първата книга на Генко Изворски - романът "Манастирът". След осем години е издадена и книгата му "Мъжка импресия" (сборник с разкази), а на следващата година във връзка със своята 60-годишнина той си подарява третата книга "Закъсняла пролет" - пак сборник с разкази. Книгите на незрящия писател се предлагат в най-голямата в България верига книжарници - "Пингвините". Освен на хартиен носител и четирите книги на Генко Изворски веднага са издавани от ССБ и в аудио версия и могат с малко повече късмет да се намерят във всички фонобиблиотеки на ССБ и техните филиали.
Освен със своята художествена реч писателят Генко Изворски почерпи присъстващите с изумителна ябълкова ракия (негово производство) и шуменско пиво. Времето течеше бързо и неусетно и никой не разбра как се изнизаха 235-те минути в компанията на шуменската знаменитост. Участниците в литературната среща се разотидоха по домовете си и по своите работни места, заредени с много положителна енергия и обогатени с известни знания за тънкостите и триковете на писателския занаят.

Д В А М А

Генко ИЗВОРСКИ

Чуваше мелодията, но гласовете от човешкия поток не й позволяваха да се съсредоточи. Вървеше, гледаше витрините, украсите, понякога лицата на съсредоточени жени, а когато мернеше дете, бързо отбелязваше за себе си колко е грижовна майката. Изведнъж, като в остър завой с връхлитащ огромен камион, пред нея се изправи слепият кавалджия. Едва тогава осъзна откъде идва мелодията. Елина никога не беше го срещала в града при редките си завръщания. Косата му беше мазна. Лицето - небръснато от дни. Свиреше и гледаше с безизразните си очи в пространството. До него жена му държеше мека пластмасова кутия, която от време на време размахваше пред себе си по посока на отминаващите. Елина гледаше музиканта и не усещаше, че се е озовала в положението на хипнотизирана. Китките и пръстите му бяха черни, мръсни, а мелодията се лееше като ручей, който се засилва по наклона в гората. Елина дръпна ципа на чантата. Бръкна дълбоко до дъното, без да гледа, откри портмонето и го извади. Циганинът много й заприлича на афганистанец, макар да беше облечен в кирливо омазнено шушляково яке. Отвори портмонето и за секунда видя банкнотата. Извади я и я спусна с два пръста в кутията. Вътре имаше повече монети, имаше двулевки и в голямата си част бяха парите на семейството. Кавалджията свиреше и живееше в мелодията, защото не можеше да забележи кой извършва милостиня.

- Елина! - чу глас и усети докосване по ръката .

Обърна се и изтръпна. Лицето му беше сурово, изпечено. Веднага съобрази, че трудно би могла да го отличи от множеството на потока.

Той извади от джоба си монети и звучно ги пусна в кутията на циганката. Кавалджията усети присъствието на двамата и прекъсна свирнята.

- Свиря, защото това е моят живот! - като из дъх каза й, кой знае защо, не намери подходящата ръка, с която да укроти движението на кавала.

- Къде си учил? - попита Боян и зададе въпроса си повече заради неудобството, че трудно може да си представи живота на този слепец.

- От съседи... От училището за слепи... Във Варна има добра школа! Флоров се казва!

- Добър си! - изтърва настроението си Боян. - Не се ли намери кой да те открие?

Бръкна във вътрешния джоб на палтото и оттам извади червена банкнота. Хвърли я в кутията и силно стисна ръката на Елина.

- Заслужаваш повече, момче!

После, като я дръпна силно, я понесе към човешкия поток. Обгърна ръката и силно я притисна към себе си.

- Не мога да повярвам на очите си и на късмета! Потъна вдън земя и не мога да те открия. Няма да те изтърва, докато не ми кажеш какво се случва с теб!

Елина сякаш бе хваната в капан. Ръката на Боян беше силна и отърване нямаше. Излишно беше да се съпротивлява, а най-малкото можеше да си позволи в този миг да призовава за помощ отминаващите хора.

- Така, на тротоара… - продължаваше той и силната му хватка, прилагана на борец от тепих, причиняваше вече болка на Елина.

- Добре... Не ме стягай като в окови! – прие Елина близостта му.

- Там има кафене и можем да влезем!

- Нямам сили да се съпротивлявам!

Боян изведнъж освободи ръката й, но вместо да я остави да се движи спокойно, метна длан върху рамото й и притисна тялото й към себе си.

Не беше само кафене. Беше аперитив - сервираха сандвичи, претоплени пици, а наличието на алкохол бе примамката.

- Откъде се появи? - беше първият й въпрос, едва що седнали.

- Нека да уважим масата! - усмихна се Боян. - Кафе, коняк... какво?

- Какво се случи? Обясни ми! Нима мислиш, че мога да те гледам спокойно?

- Толкова много думи, че ми заприлича на едра градушка - удар, удар, удар, стъклата натрошени!

Тя се огледа и видя момичето, което приближаваше масата им.

- Бих пила кафе, без захар, със сметана!

- Друго? - попита Боян.
- Това е засега! - категорична беше Елина.
Изведнъж зениците й се разшириха. Погледът й беше отправен към входната врата на заведението. Боян обърна глава и видя слепия музикант, който беше направляван от жена си по подобие на ремарке, което трудно тръгва по посока, желана от шофьора. Двамата се настаниха на масата до вратата.
Боян поклати глава, замислен и увлечен в разсъждения върху видяното.
Мислех си, че съм свикнал! - дълбоко, с въздишка произнесе той. - Колко жалък понякога може да бъде животът!...
Отклони поглед и срещна очите на Елина. За част от секундата в тях видя много топлина и неприкрит интерес към него. Срещата на погледите я стресна и зениците й бързо се свиха. Клепачите скриха картината, която дълго бе носила в душата си.
- Погледни! Изглежда не идват за първи път! - кимна тя с глава и посочи масата до вратата.
Сервитьорката остави върху плота две бутилки бира. Двамата бързо ги надигнаха и тъмната напитка заклокочи в гърлата им.
- Начин на живот! Всеки със своите ценности. Какво ли изживява, като свири?
- Да... - проточи той глас, нежно галейки с поглед лицето й - Не бих искал да се товаря с техните проблеми. Единственото, което ми е мисъл, е съжаление. Можеш ли вече да кажеш как си, къде се изгуби?
Тя вдигна клепачи, но не посмя да посрещне погледа му. Видя, че входната врата се отвори и в заведението влезе циганче, момченце, беше на годините на дъщеря й. То седна на свободния стол до баща си и шумно тръшна върху масата найлонова торбичка. Майката бързо я издърпа и я пъхна под палтото си.
Елина се изправи и запъна гръб в облегалката на стола.
Усети болка в лявата част на гърдите. Като на филм пред нея плувна родилната зала, лекарят, когото бяха извикали от кардиологичното отделение, и гласът на гинеколога, който непрекъснато я подканяше - "Дишай дълбоко, дишай! Напъни! Дишай дълбоко...". Беше тежък час, който се стори на Елина вечност.
- Елина, Елина, добре ли си? - чу тя разтревожения глас на Боян и усети ръката му, която стискаше китката й.
- Искам вода! - произнесе тя, когато чу гласа на бебето.
Минаха секунди, докато Елина се съвзе. Видя пред себе си чаша, пълна с вода. Бавно отклони поглед към отсрещната маса и видя циганчето, което лакомо с две ръце ядеше огромна пица.
- Ох... - изпъшка Елина и се сгъна в кръста.
Хладката вода върна в някаква степен съзнанието й. Вече можеше да си даде сметка, че се намира в заведение и пие кафе с Боян.
- Хей, момиче, болна ли си? Какво ти се случва. - Гласът му беше тревожен, с нотки на паника. - Не те познавам такава! Температура ли имаш? Какво ти е?
- Плати и да излизаме! - помоли тя. - Добре съм! Може би тук топлината ме задушава, а и ти се появи от неизвестното.
Стана и тръгна към вратата. Боян я последва. Едва на изхода, вече на тротоара, успя да я хване за ръката.
- Да се върнем обратно! - предложи той. - Където се видяхме, там е колата, на паркинга. После ще те закарам, където кажеш!
Вървяха по средата на улицата. Народът край тях щъкаше напред-назад, а жените се трупаха пред шарените бараки, построени заради новогодишния базар. Миришеше на вкусни понички. По-надолу се разнасяше привлекателна миризма на кебапчета и кюфтета. Огромна светлинна реклама приканваше нетърпеливите да пробват белия или червения пелин на братя Вичеви. Там мъжете се бяха струпали за дегустация и да си получат пълна пластмасова бутилка за вкъщи.
Размениха само по няколко думи. Вървяха, а Боян изгаряше от нетърпение да получи отговорите на въпросите си, но Елина предпочете да мълчи. Не се получаваше диалог. Тя нямаше желанието да говори, защото знаеше, че ако се разприказва, може да каже не това, което трябва.
Пред колата се спря, огледа я, все едно щеше да я купува. Не забеляза нито цвета, нито марката. Изведнъж вдигна глава и потърси погледа му.

- Не съобразих! Унесох се... - започна Елина да му се извинява. - Трябваше да продължа към центъра. Отивах в данъчното.
- Сядай! Ще те откарам. Не мога да си обясня защо е тази студенина, защо се държиш като човек, готов за самоотбрана? Не говориш! Нещо става теб. Нима не се познаваме?
- Не, не и не... - неочаквано тя премина в нервна криза. - Не разбираш ли, че ти се появи от нищото? Не зная дали дишам. Къде е слънцето? Моят живот е друг, Бояне!
- Сядай, сядай... - смушка я той, отвори вратата и докато не я натика в купето, не спря да повтаря: - Нищото, нищото...
Седна и запали мотора.
- Къде да карам? Към данъчното ли?
- Да! - късо отвърна тя, погледът й блуждаеше напред, но нищо не виждаше. Елина беше в шок. Не можеше да се съвземе. Голяма беше изненадата, че го вижда, страхуваше се да му каже онова, което мислеше. Отписала го беше от живота си. Боян за нея не беше между живите и изведнъж тази среща бе объркала в нея всякаква представа за ден, час и състояние. На всичко отгоре, когато видя циганчето и още повече как с две ръце яде пицата, в нея всичко се натроши на малки зрънца, досущ като от счупено закалено стъкло.
- Да те придружа ли? - предложи той услугата си, когато колата се изравни със сградата на данъчната институция.
- Не, не, благодаря ти! – отказа му. – Ще се справя сама. Благодарна съм, че ме докара. Впрочем нямаше нужда, сама щях да се справя. Ох, не зная какво трябва да кажа... Благодаря ти! Радвам се, че си жив. Другото, както казват, е щастие!
- Чакай! - стегна той китката й. - Какви ги приказваш? Исках да ти обясня, че те търсих. Изчезна, без да оставиш следа. Какво лошо сторих?
- Ще ми изсъхне ръката. Стиснал си я силно - кръв не тече към пръстите ми.
- Извинявай! - смотолеви той.
Отпусна пръсти и сам се изненада как не беше натрошил китката. Нейната длан се наместаше двойно на неговата.
- Ще те чакам - да не избягаш! - предупреди я, когато реши, че все пак е глупаво да показва сила и затова нежно погали оголената част на ръката до върховете на пръстите.
- Боян не остана в колата. Докато я чакаше да излезе, крачеше по тротоара напред - назад. Ставите пукаха в коленете и ябълките от таза. Погледът му не изпускаше входа на сградата. С ожесточение дъвчеше меката дъвка. Елина беше в главата му. Този път беше решен да не я изпусне, да не я изтърве, да не отиде там, където не би могъл да я открие. Преди време бе тръгнал за Карлово след няколко много дълги и тежки разговора. Елина плачеше, убеждаваше го да не отива. Той твърдо бе решил и знаеше, че връщане назад няма, защото това бе стъпка в кариерата му.
Елина излезе от сградата и нерешително се насочи към него. Облечена беше в кожено палто. Тънко шалче подчертаваше дългата й шия. Косата беше добре подредена и Боян с особено задоволство отбеляза, че тя излъчва женственост и непозната мекота. Слънчевите лъчи, които косо огряха лицето й, просветлиха бялата кожа. Тя присви клепачи да се предпази от ярката светлина. Слънчевите оттенъци придаваха на лицето й детска наивност.
- Упорит си! - престори се тя на изненадана, но не беше така, защото го видя да крачи по тротоара, още докато слизаше по стълбището.
- Не, този път няма да пропусна! - закани се той. - Ако трябва, ще те вържа, ще те отвлека... Лошото е, че не съм измислил в каква посока да тръгнем! Сигурен съм, че тук си или на хотел, или си у някоя роднина. Така моята задача става по-лесна.
Тя се разсмя с глас.
- С удоволствие бих допуснала да бъда откраднатa, но възрастта ми не е прилична за такава емоция!
- Възрастта ти е като на розов домат, който става на салата за ракия с малко лук и олио. Влизай бързо в колата, защото в противен случай ще приложа насилие!
Елина сведе глава, тръгна към колата, разкопча палтото и изчака Боян да отвори вратата. Повече от сигурна беше, че ще й кавалерства. Докато беше в сградата на данъчното, успя да укроти в себе си настроенията, избухнали от срещата с него. Спокойствието, с което служителката на агенцията подходи към уточняване на насрещната проверка по документи, укроти кипналата кръв и дори

неочаквано за себе си не прояви раздразнение, когато се наложи да прегледат наново номерата на някои фактури.
- Бояне, имам молба!
Той я погледна.
- Би ли ме закарал до нашата къща?
Той повдигна вежди и показа, че не разбира какво иска тя от него.
- Така, само да я наближим... - продължи Елина, защото не й се искаше да се впусне в подробности. - Ще минем, ще спреш - искам да я видя!
- Добре! - прие той, без да задава въпрос.
Боян подкара колата по улицата към военното училище. Включил бе на трета, не форсираше двигателя, опитваше се да удължи времето за срещата с бащината къща на Елина.
- Не мога да се изтръгна от чувството за вина. Аз съм причината тях вече да ги няма!
- Искрено съжалявам! - изказа той съболезнования. - Докато те търсех, научих. Подробности не зная.
- Принудена бях да я продам - простичко обясни тя. - Такива ми ти работи!
Зад градинката Боян насочи колата по наклона.
- Тук много се е променило! Виж - има дървета. Запустяло място беше. Все си мислехме, че тук някой ще строи. Казваха, че е предвидено за голям магазин. Спри! Не продължавай! Виждам я.
Бяха на кръстовището. Пред тях къщата белееше.
- Дограмата е сменена! - отчете тя промяната.
- Изолация са направили! - добави Боян. - Изглежда, че са грижовни хора.
- Не ги познавам! - сбърчи тя нос и извади кърпичка. - Продажбата стана бързо. Имаше посредник. Дойдох само да подпиша при нотариуса. Взех само най-ценните неща. Всичко друго оставих.
Сълзите й бликнаха, въпреки че се опитваше да ги възпре. Тя изви глава към стъклото и помоли:
- Карай!
Излишно беше да пита къде. Родителите на Елина вече ги нямаше, къщата - продадена. Някъде другаде бе нейният дом, но разбираемо бе, че не е в този град. Боян нямаше идея къде да я откара. Много му се искаше да бъдат сами, да си поговорят, много неща да си кажат, много други да си обяснят. Разговорът не потръгваше. Нещо се случваше. Елина отбягваше отговорите на въпросите му.
Когато колата се спускаше по главната улица под военното училище, Елина хвана ръката на Боян.
- Виж! Намали, намали...
Колата почти спря. На отсрещния тротоар циганката за нещо дърпаше слепия музикант. Момченцето до тях нещо крещеше с вдигнати ръце. Елина се сви на седалката и гледаше над кормилото случващото се на тротоара.
- Какво иска от него? - Гласът й проскърца с нотки на раздразнение. - Да не са пияни?
Зад тях се бе проснала широка алея с градинки, храсти и дървета, която заради сезона бе безлюдна. Профучаваха коли. Всеки бързаше по своите си задачи.
- Тъй ли ще стоим? С какво можем да им помогнем? - попита Боян. - На мен ми се стори, че жената има умствени проблеми.
- Детето сигурно е тяхно! - унесена в мисли, Елина изтърва на глас разсъжденията си.
- Животът продължава! - разсъждаваше Боян, като не разбираше какво неестествено може да се е случило между мъжа и жената. - Биология... Нормално, такива неща се случват!
Боян освободи ръчната спирачка и колата бавно подмина семейството. Елина се извърна назад и задълго не откъсна поглед от трите фигури на тротоара, които ставаха все по-малки и не след дълго се скриха от храстите и дърветата.
- Къде отиваме? - изведнъж се усети тя. Огледа трескаво околните сгради и бързо се ориентира.
- У дома! Стига сме се размотавали по разни кафенета, улици и учреждения.
- Но натам не е „у вас”! - реагира отново тя.
- Ще видиш! - усмихна се Боян. - За мен също е трудно да кажа "у дома", защото един дом без жена не е дом. - Обърна се към Елина и отбеляза изражението й. - Нямам си! Виждам, че при теб има мъж.
- Това ли? - повдигна тя ръката си към него. Един до друг блеснаха златна халка и пръстен.
- Дори не съобразих, че можеш да забележиш. Нося го от... - тя направи продължителна пауза, като го следеше как ще промени израза на лицето си - близо шест години. Нима си забравил кой поръча халките? Кой ми даде годежен пръстен? Романтично било... Казваше, че рицарите били умрели. Само

ти си останал. Това ли ти е рицарството - да не помниш?
Боян спря на светофара срещу автогарата. Едва тогава хвана ръката на Елина и я поднесе към лицето си.
- Да... - проточи глас и нищо друго не каза.
Положи ръката си върху бедрото, включи на скорост и потегли напред.
От тясното антре Елина влезе в просторен хол. Силната светлина от широките прозорци я заслепи. Когато отвори клепачи, видя в единия ъгъл на помещението разкошна холова гарнитура и дори в първия миг се подведе по цвета на дамаската, защото остана с впечатлението, че гарнитурата е кожена.
- Тук е топло! - каза, обърна се и видя до себе си Боян.
По устните му пробягваше тънка усмивка, която нито показваше вътрешно доволство, нито щастие, с което да личи, че е задоволил свой каприз.
- Така пожелах! С открита тераса... Да ти помогна да се съблечеш?
Елина се поколеба за миг. Обърна му гръб и стръска ръце. Дръпна шала си и му го подаде.
Настанявай се удобно! - покани я той. - Освен слънцето, което влиза безпрепятствено, благодатното е, че съм забравил включен климатика и наистина е топло като в баня. Разполагай се и не мисли за друго освен за мен! Ще те оставя за няколко минути сама, докато приготвя кафе и нещо друго, защото тази среща си заслужава да бъде отбелязана.
Елина застана срещу средния прозорец и се загледа навън. Къщата беше на височина в края на квартала. Напред се разгръщаше зеленина, дървета с голи клони и по-нататък - езерото. Тя усети по бедрото си хлад, необяснимо докосване и погледна към пода. Допряла се беше до висока ваза или не, приличаше на амфора. Не, не беше амфора, а много наподобяваше на делва - съдът беше източен, имаше широка стабилна основа, а гърлото беше отворено като на шал яка на плетено поло. Тя приклекна и плъзна върховете на пръстите си по гланцираната стена с изрисувани фигури. Всичко имаше. Бавно, като на изследовател, пръстите й се движеха, докато се спряха върху паун. Оперението му бе толкова красиво и изглеждаше толкова естествено, че Елина милиметър по милиметър очертаваше формите на птицата.
Усети дланта на Боян, която се плъзна по рамото й. Тя изви глава и го видя, че се усмихва с бутилка в ръка.
- Чудесно е! - не скри тя очарованието си от глинения съд. - Кой ги прави? Къде го откри? Такова нещо не съм виждала.
- Поръчка е! – отговори той, хвана я за ръката и с движение й подсказа, че трябва да се изправи. - Стани! Ела да отчетем щастливата среща. Трудно е да ти обясня колко много се радвам. Ела да се чукнем, защото ако тъй продължавам да говоря, ще кажа много неща, които не знам дали ще са добри за мен.
Пиха прави. От виното подскачаха "бълхички". Още на първата глътка виното парна гърлото на Елина. Студено беше. Хареса й. Стори й се, че има аромат на боровинки.
Боян протегна ръка и взе празната чаша. Остави двете на масата и я хвана за китките. Придърпа я леко към себе си. Телата им едва се докоснаха. Елина го гледаше с меките си очи, широко отворила клепачи.
- Бях убеден, че светът не е толкова голям и ти не можеш ей тъй да изчезнеш.
Той се наведе и целуна влажните й устни.
- Елина, защо щастието трябва да минава през страдание?
- Не трябваше да идвам тук! Не трябваше да идвам в града! Знаех си, имах предчувствие...
Гласът й потрепери. Въпреки това той не се отдръпна и не пожела да освободи китките й. Стоеше пред него като арестант, окован в белезници и вериги.
- Мислеше само за себе си. Твоята кариера беше над всичко. Стремеше се към върха на славата като пеперуда, привлечена от светлината на огън. Успя ли, Бояне? Този дом ли е сбъднатата твоя мечта? Може би е другото - множат се знаците върху пагоните ти.
- Затруднен съм с отговора! - събра той вежди и лицето му посърна. - Да си призная, без теб ми е трудно да продължа напред. Утре тръгвам за Поморие. Трябва да направя процедури с кални бани.
- Лошо ли е? - изплаши се тя. - Какво се е случило? Страшно ли е? Там се лекуват ставни заболявания.
- Не е болка за умирачка - възрази той и направи опит да покаже, че това, което се случва с него, е незначително. - Ела! - придърпа я и двамата седнаха на дивана.

Ръката му остана на кръста й. Със свободната си длан погали лицето й. Тя леко наклони глава и притвори клепачи. Тънки струи сълзи се проточиха по лицето й.
- Къде беше? Защо не ме послуша? Защо избяга? Защо ме остави сама? Аз имах нужда от теб. Обичам те!
Думите се сипеха като едра градушка. Тежките ледени парчета дрънчаха и след всеки удар той се тресеше.
- Ти избяга! Ти потъна! Ти се скри! - отвърна Боян, но веднага съжали, че каза тези думи.
Тя отскочи, отскубна се от прегръдката му и заудря с юмрук по облегалката на дивана.
- Да, да, кой избяга, кой се скри? Кой не беше разумен? Тръгна за Карлово на подготовка, защото нямаше друг начин за растеж. Отиде ли в Афганистан? Видя ли камъните им?
- Не, бях в Ирак! - отвърна той спокойно. - Отидох с първия контингент.
- Браво!
Тя потрепери.
- Вече знам, че си луд! Знаеш ли, че имаш дъщеря? Голяма е колкото онова циганче. Знаеш ли? Какъв родител можеш да бъдеш?
Боян отвори уста и онемя. Елина видя освирепелия му поглед и побърза да се дръпне в края на дивана. Очакваше или да бъде разкъсана, или подът да се отвори и цялата сграда да се стовари върху нея, да я сплеска, да я размаже. Страх сви сърцето й. Не беше го виждала разярен и див.
- Ти чу ли се какво казваш? - каза Боян на срички. - Чуваш ли се? Вярно ли е? Кажи, вярно ли е?
Ръцете му трепереха. Скокът изглеждаше неизбежен. Елина стана и бързо отстъпи към остъклената стена на хола. Стократно съжали, че изтърва дълбоко скриваната истина. Вече беше късно. Избяга от онова кафене, защото се изплаши, че може да се издаде за дъщеря си. Мръсното циганче предизвика у нея асоциации, които сковаха мозъка й. Дълго след това не можеше да разсъждава върху онова, което реално се случваше. Пред очите й бе все това дете. Всякакви мисли минаха през главата й, мъчителни, тежки и бяха толкова неправдоподобни, колкото онова, което виждаше с очите си.

(следва)

ФЕСТИВАЛ Шести републикански многожанров фестивал в Перник

На 23 и 24 юни в квартал "Църква", Перник се проведе Шестият многожанров фестивал за хората с увреждания. Организатор на това мероприятие е Съюзът на инвалидите в България с председател Красимир Коцев, а патрон на събитието бе кметът на Перник г-жа Росица Янакиева. По традиция този фестивал има състезателен характер. Разделени в три възрастови групи, участниците в него могат да покажат своите певчески, рецитаторски, литературни, танцувални и занаятчийски заложби.В рамките на тези два дни те могат да се насладят на изкуството на останалите участници, пък и да сравнят с тях нивото на своята група или личните си таланти. Могат да видят много стари приятели или пък да завържат нови интересни познанства, а защо не и дълготрайни интересни приятелства.
Популярността на фестивала явно вече много е нараснала и сред изпълнителите от Съюза на слепите. Участието на състави и индивидуални изпълнители от различни региони на страната, представители на ССБ, беше много забележимо. Изразено на езика на цифрите, това ще рече, че повече от 150 човека със зрителни увреждания се представиха в почти всички застъпени жанрове. Особено приятно усещане създадоха младите участници от спортен клуб "Витоша" Сияна Пенчева и невероятната Катрин Димитрова със своите перфектно изпълнени любими песни и фолклорната китка на танцьорите.

Журито високо оцени изпълнението на Сияна, която бе класирана на трето място, а чаровната Катрин завоюва златното отличие.
Диплом за първо място за индивидуално изпълнение на акордеон спечели Симеон Зарев от София.
Освен с дипломи журито удостои участниците с бронзови, сребърни и златни медали. Имаше и специална награда на журито – статуетка, която за голяма наша радост стана притежание на група "Люлин" от София.
Със специална награда си тръгна и фаворитът на журито - певецът и композиторът Роберт Абрашев от Плевен.
Пловдивчани също не могат да бъдат недоволни, защото и техните два дуета си заминаха с един бронзов и един сребърен медал, а златен медал взе Марин Маринов.
Родопчаните от Смолян показаха много силно и въздействащо присъствие и съвсем заслужено спечелиха награда за цялостно участие и за най-красиви и автентични носии, а техният ръководител Кирил Родопски бе отличен с награда, която му беше връчена от BTV.
Съюзът на слепите имаше представители и в жестомимиката, и в литературния жанр. Всички участници получиха грамоти за участие.
Председател на журито за пореден път беше любимата на всички Мими Иванова. Неуморна и лъчезарна, приветлива и усмихната, тя връчваше с изключително удоволствие наградите на хората с висок дух и им пожелаваше винаги да бъдат борбени и весели.
Със специални плакети бяха удостоени: г-н Минчо Коралски – директор на Агенцията за хората с увреждания, г-н Красимир Коцев – председател на Съюза на инвалидите в България, г-жа Ани Хараланска – организатор на фестивала; с плакет бяха отличени заслугите на целия колектив на БЧК за всеотдайната му помощ и готовността винаги да помага по време на фестивала. С особено внимание и благодарност беше връчен плакет на човека, който винаги е бил толкова отзивчив, колкото е било възможно, и винаги е подхождал с дълбоко разбиране към проблемите на хората с увреждания – кмета на Перник г-жа Росица Янакиева.

Димитрина МИХАЙЛОВА

Виж снимки от събитието:

Coca-Cola

Coca-Cola
06/24/2012 09:32 AM